

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

URZĄD BEZPIECZEŃSTWA (UB)

1. POWSTANIE APARATU BEZPIECZEŃSTWA W POLSCE.

UB pełnił rolę policji politycznej, której zadaniem było umożliwienie przejęcia i utrzymania władzy w Polsce przez komunistów. Organizacje UB rozpoczęto latem 1944 r. głównie siłami sowieckich organów bezpieczeństwa i ok. dwustu obywateli polskich przeszkolonych na specjalnych kursach NKWD w Kujbyszewie. O 1945 roku aparat bezpieczeństwa funkcjonował w ramach Resortu Bezpieczeństwa Publicznego Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego. Z dniem 1 stycznia 1945 roku RBP przekształcono w Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP).

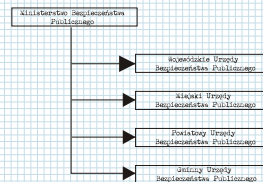

Generał Stanisław Radkiewicz
kierownik Resortu, następnie
minister bezpieczeństwa publicznego 1945-54
czyli Szef MBP.

2. STRUKTURA I ROZWÓJ LICZEBNY APARATU BEZPIECZEŃSTWA

Na początku lat pięćdziesiątych MBP podlegało szereg formacji:
Urzędy Bezpieczeństwa Publicznego (UBP), Milicja Obywatelska (MO), Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego (KBW), Wojska Ochrony Pogranicza (WOP), Czołotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej (ORMO) oraz Straż Przemysłowa i Służba Więzienna,
- łącznie 321 tys. funkcjonariuszy i żołnierzy.

Najważniejszą częścią struktury MBP stanowił aparat bezpieczeństwa, zwany UB lub „bezpieką”, zatrudniający ponad 33 tys. osób. W toku kształtowania się aparatu bezpieczeństwa, powstała struktura o ściśle pionowej zależności składająca się z: MBP (centrali), Wojewódzkich Urzędów Bezpieczeństwa Publicznego (WUBP), Miejskich Urzędów Bezpieczeństwa Publicznego (MUBP), Powiatowych Urzędów Bezpieczeństwa Publicznego (PUBP), Referatów Ochrony (RO), Referatów Wojskowych (RW), Cały kraj objęto siecią Urzędów Bezpieczeństwa (UB)

Od początku istnienia resortu liczba funkcjonariuszy dynamicznie rosła:
- w maju 1944 - 11 tysięcy osób,
- pod koniec 1945 roku - 24 tysiące osób,
- koniec 1948 roku - 26 600 funkcjonariuszy

W 1953 roku służby MBP osiągnęły apogeum stanu liczebnego - zatrudniały wówczas ponad 33 tysiące etatowych funkcjonariuszy! Pracowali oni na etatach w: 17 Wojewódzkich Urzędów Bezpieczeństwa Publicznego, 2 Miejskich Urzędach Bezpieczeństwa Publicznego na prawach WUBP, 268 Powiatowych Urzędów Bezpieczeństwa Publicznego, 5 Miejskich Urzędów na prawach PUBP. Należy pamiętać jednak, iż MBP podlegało: 41 000 żołnierzy Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (KBW), 57 500 funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej (MO), 32 000 funkcjonariuszy Wojsk Ochrony Pogranicza (WOP), 10 000 funkcjonariuszy Straży Więziennej (SW), 125 000 członków Czołotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej (ORMO) - łącznie: 265 tysięcy osób

Liczba skaptowanych przez UB tajnych współpracowników przekroczyła natomiast pułap 85 300 osób. Struktura MBP oddawała w pełni charakter pracy jego funkcjonariuszy. Oto jego niektóre strategiczne piony: Gabinet Ministra, Inspektorat Ministra (inspekcje zalecane przez ministra), Departament I (kontrywiad), Departament II (technika operacyjna, perlustracja korespondencji oraz ewidencja), Departament III (walka z podziemiem zbrojnym), Departament IV (ochrona gospodarki narodowej przed wrogią działalnością) Departament V (społeczno-polityczny), Departament VI (więziennictwa), Departament VII (wywiad zagraniczny), Departament VIII (zabezpieczenie przed wrogią działalnością w transporcie), Departament IX (ochrona przemysłu ciężkiego i specjalny), Departament X (walka z tzw. prowokacją w ruchu robotniczym) Departament XI (walka z wrogią działalnością w związkach wyznaniowych) Departament Sledczy

3. ZMIANY I REORGANIZACJA RESORTU.

W wyniku zmian zachodzących w Związku Sowieckim i po ujawnieniu metod działania „bezpieki” wskutek ucieczki na zachód wysokiego funkcjonariusza „bezpieki” pika Józefa Świątko, w 1954 r. rozwiązano MBP tworząc na jego miejsce Komitet do Spraw Bezpieczeństwa Publicznego (Kds.BP) i Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MSW). Zasadniczy zakres obowiązków zlikwidowanego MBP przejął istniejący do końca 1956 r. Kd/sBP. Jego funkcjonariusze zgodnie z treścią dekretu z 20 lipca 1954 r. nadal mieli prowadzić (...) nieugiętą walkę z agentami imperializmu, szpiegami, dywersantami, sabotażystami i innymi elementami godzącymi w ustrój demokracji ludowej oraz z wszelką działalnością wymierzoną przeciw budownictwu socjalistycznemu w Polsce.

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

C.D. URZĄD BEZPIECZEŃSTWA (UB)

4. EFEKTY DZIAŁALNOŚCI URZĘDU BEZPIECZEŃSTWA

- w kartotekach komunistycznego aparatu bezpieczeństwa w Polsce znajdowało się 5 200 000 nazwisk to znaczy około 1/3 dorosłych Polaków!!!
- w 1955 roku liczba agentów, tajnych informatorów i rezydentów Kds.BP wynosiła 72,956 osób, z czego 864 agentów, 67,648 informatorów i 4444 rezydentów.

5. OFIARY URZĘDU BEZPIECZEŃSTWA

W latach 1944-1956 w Polsce wskutek działań UB:

- rozbito zbrojne i polityczne podziemie niepodległościowe,
- zdławiono legalną opozycję polityczną,
- wyniszczono elity II RP,
- uderzono w Kościół katolicki i polską wieś.

W oparciu o niezwykle represyjne ustawodawstwo skazano na karę śmierci i w większości stracono ponad 5 tys. osób.

Na wzór sowiecki stworzono gułag liczący w 1954 roku :

- 179 obiektów więziennych,
- w tym 51 więzień centralnych,
- 85 więzień karnych i śledczych,
- 2 zakłady dla młodocianych,
- 2 kolonie rolne
- 39 Ośrodków Pracy Więźniów

Przez tak rozbudowany kompleks więziennie - obozowy MBP przeszło ponad 1 milion mieszkańców powojennej Polski!!!

SŁUŻBA BEZPIECZEŃSTWA (SB)

Komitet do spraw Bezpieczeństwa Publicznego (Kds.BP) rozwiązano w listopadzie 1956 r. Jego kompetencje przejęły odpowiednie jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (MSW).

Na bazie kadr i struktur byłego Urzędu Bezpieczeństwa (UB) powstała - funkcjonująca w Komendach Wojewódzkich Milicji Obywatelskiej (KW MO) Służba Bezpieczeństwa (SB) (w powiatach Referaty SB).

W składzie kierownictwa KW MO znaleźli się: Komendant wojewódzki MO, zastępca do spraw MO, zastępca do spraw SB oraz zastępca do spraw Administracyjno Gospodarczych.

SB spełniała przez następne ponad trzydzieści lat rolę tajnej policji politycznej w Polsce.

W ramach zmieniających się struktur lokalnych SB istniały m.in.:

- Wydział I (wywiad)
- Inspektorat Kierownictwa Jednostek Bezpieczeństwa KW MO
- Wydział II (kontrwywiad)
- Wydział III (zwalczanie opozycji, działalność nacjonalistycznej, walka z Kościołem, "ochrona" gospodarki, środowiska naukowego, szkolnictwo, kultura, służba zdrowia)
- Samodzielna Sekcja Śledcza
- Wydziały:
 - B" (obserwacja zewnętrzna)
 - „W" (perlustracja korespondencji)
 - „T" (technika operacyjna)
 - Wydział Ewidencji Operacyjnej (w 1960 przemianowany na Wydział „O")
 - Stacja „N" (nasłuch radiowy)
 - Samodzielna Sekcja „A" KW MO (łączność szyfrowa).

Na początku lat sześćdziesiątych w SB powstały ponadto: Sekcja Rejestracji Cudzoziemców, Samodzielna Sekcja Kadr i Szkolenia SB, Samodzielna Sekcja Ogólna Organizacyjna SB (przekształcona w 1967 w Samodzielną Sekcję Informacji i Sprawozdawczości), Wydział IV SB (Kościół), Wydział Paszportów (od 1967 r. Jako Wydział Paszportów i Dowodów Osobistych), Wydział Kontroli Ruchu Granicznego. KW MO podlegały również Referaty ds. Bezpieczeństwa Komend Powiatowych MO (KP MO). Referatami kierowali zastępcy komendantów powiatowych MO ds. Bezpieczeństwa.

W skutek dokonanego na mocy ustawy sejmowej z 28 maja 1975 r. nowego podziału administracyjnego kraju, tworzono 32 nowe komendy wojewódzkie MO, likwidując dotychczasowe komendy powiatowe wraz z funkcjonującymi przy nich referatami ds. SB. Całość spraw związanych z zadaniami SB skoncentrowano odtąd na szczeblu województw i ministerstwa.

Od 1 sierpnia 1983 r. w związku z wejściem w życie ustawy „O urzędzie ministra spraw wewnętrznych i zakresie działania podległych mu organów”, zmieniono nazewnictwo jednostek MSW i nazwę - Komenda Wojewódzka MO zastąpiono Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych.

W 1986 roku powstały:

- Wydział VI - wydzielony z tej części dotychczasowego Wydziału IV, która zajmowała się sektorem rolno-spożywczym
- Inspektorat Ochrony Funkcjonariuszy oraz Grupa Specjalna powołana do zwalczania i likwidacji struktur podziemia (1 stycznia 1987 r. przekształcona w Inspektorat - 2 SB)
- Inspektorat, elitarna komórka licząca 40 etatów, podlegała Biuru Studiów SB MSW i koordynowała m.in. ogólnopolską akcję SB wymierzoną przeciwko „Solidarności Waleczącej”.

SB rozwiązano na mocy ustawy z 6 kwietnia 1990 roku

Od 1954 do 1990 r. na czele MSW stali:

gen. Władysław Wicha (1954-1964)
gen. Mieczysław Moczar (1964-1968)

gen. Kazimierz Switała (1968-1971)
gen. Franciszek Szlachcic (1971)

gen. Wiesław Ciepka (1971-1973)
gen. Stanisław Kowalczyk (1973-1980)

gen. Mirosław Milewski (1980-1981)
gen. Czesław Kiszczak (1981-1990)

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

SYSTEM ORGANIZACJI WIEZIENICTWA W POLSCE W LATACH 1944 - 1954

ROK 1944

Powołany w ramach PKWN 25.07.1944

Wydział Więziennictwa
od 01.11.1944 r.
Wydział Więziennictwa i Obozów

Więzienia

Obozy pracy i jenieckie

OKRES 1945-1954

Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego

Resort więziennictwa podlegał MBP od 01.01.1945 r. do 07.12.1954

Departament VI
Więziennictwa i Obozów
Od 1947 r. Departament VI Więziennictwa

Zarządzał i kontrolował więzienia i obozy

Więzienia

CENTRALNE
KARNE
KARNO-SŁEDCZE

Więzienia pod kontrolą
Wojewódzkich i Powiatowych Urzędów
Bezpieczeństwa Publicznego

Obozy Pracy

W obozach internowano:
- osoby pochodzenia niemieckiego
- jeńców wojennych
- więźniów politycznych i kryminalnych

W okresie od 19.06.1945 r. do 04.06.1947 r.
Obozy Pracy (między innymi obóz pracy
w Toruniu-Rudaku) podlegały Pomorski-
emu Zarządowi Obozów Pracy w Potulicach,
a następnie trzem Okręgowym Zarządom
Pracy Więźniów w Bydgoszczy, Warszawie
i Katowicach. Były to organy bezpośrednio
zależne od MBP. Po likwidacji OZPW
ich kompetencje przejął Wydział Pracy
Więźniów Departamentu VI MBP. Administracja
przechodzi do Wydziałów Więziennictwa
terenowych WUBP.

Ośrodki Pracy Więźniów

Tworzone od 1948 r.
Powstawały głównie przy
kopalniach i kamieniołomach

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Zygmunt Banaszczyk
syn Michała
ur. 27 IV 1911
Radom

- 1945 naczelnik aresztu wewnętrznego WUBP Bydgoszcz
- 1945-1950 naczelnik Więzienia Karno Sledczego w Toruniu
- 1949 Wyższy Kurs Funkcjonariuszy Służby Więziennej w Legionowie
- 1950-1953 kierownik Działu Gospodarczego
Więzienia Karno-Sledczego w Toruniu
- 30 IX 1953 zwolniony dyscyplinarnie

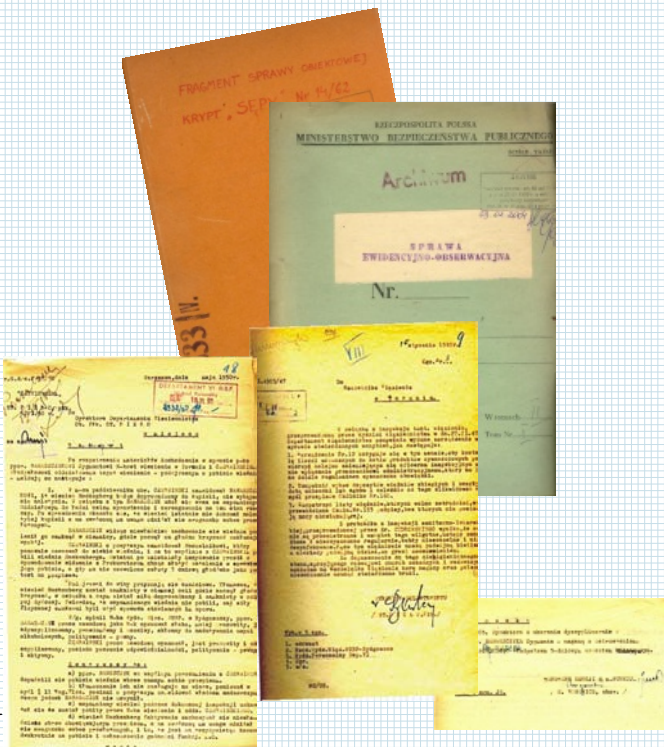
Pochodzenie: chłopskie

Wykształcenie:

- siedem klas szkoły powszechnej
- 1925-1927 Szkoła Rzemiosł w Radomiu

Odnaczenia:

- 1946 Brązowy Krzyż Zasługi
- 1949 Srebrny Krzyż Zasługi

Jako naczelnik więzienia w Toruniu dopuścił się poważnych zaniedbań sanitarnych (1948), uczestnictwa w pobiciu więźnia Hackenberga, sądownego przez Specjalny Sąd Karny w Toruniu (1949) oraz malwersacji finansowych związanych z remontem budynku więzienia (1950). Wydalony ze służby za nadużywanie alkoholu (1953).

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Edmund Dereszewski
syn Władysława
ur. 4 XI 1910
Kikuł (pow. Lipnowski)

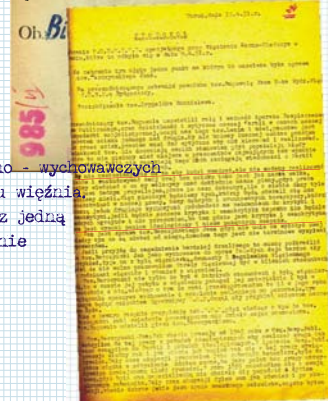
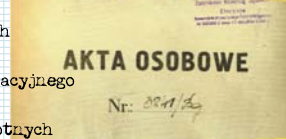
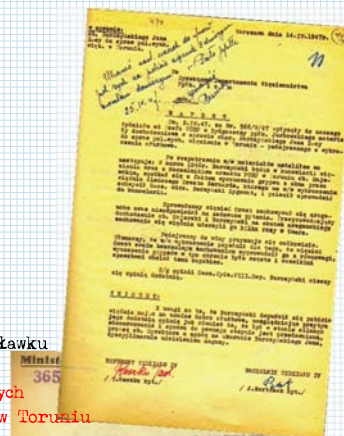
- 1945 strażnik
- Więzienia Karno - Sledczego w Toruniu
- VIII 1945 zastępca naczelnika
- ds. polityczno- wychowawczych
- Więzienia Karno- Sledczego w Toruniu
- 8 XII 1945 zwolniony
- Wykształcenie:
 - sześć klas szkoły powszechnej
 - szkoła zawodowa
 - 2 kursy straży więziennej

Jan Barczyński
syn Józefa
ur. 21 VIII 1897
Włocławek

- 1945 strażnik więzienia we Włocławku
- 1945-51 zastępca naczelnika
- ds. polityczno - wychowawczych
- Więzienia Karno-Sledczego w Toruniu
- 1951 zastępca naczelnika
- ds. Polityczno wychowawczych
- więzienia w Pszczynie
- IX 1951 referent Działu Administracyjnego
- więzienia w Bydgoszczy
- 30 XI 1952 zwolniony z powodów zdrowotnych
- Wykształcenie:
 - 3 klasy szkoły miejskiej (rosyjskiej)
- Odnaczenia:
 - 1949 Srebrny Krzyż Zasługi

Będąc zastępcą naczelnika ds. polityczno - wychowawczych więzienia w Toruniu, pobliż w 1947 roku więzienia. Za utrzymywanie intymnych kontaktów z jedną z więźniarek przeniesiony dyscyplinarnie do więzienia w Pszczynie w 1951 roku.

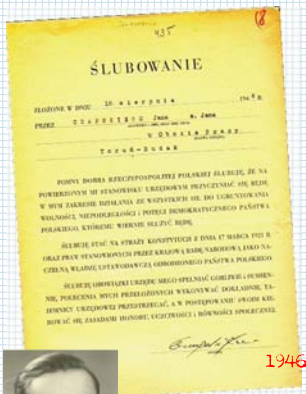

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Jan Czapski
syn Jana
ur. 19 IX 1918
Brześć Kujawski

1946

zastępca naczelnika
ds. polityczno-wychowawczych
Obozu Pracy Toruń - Rudak

X 1946

zastępca
ds. polityczno - wychowawczych
więzienia w Inowrocławiu

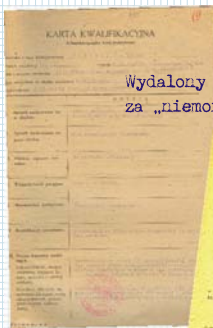
1 II 1947

zwolniony dyscyplinarnie

Wyszkolenie:

- szkoła powszechna i zawodowa
- kurs laborancki

Wydalony ze służby w organach bezpieczeństwa państwa
za „niemoralne zachowanie...”

Brunon Peters
syn Jana
ur. 11 XI 1909
Toruń

1945 naczelnik Obozu Pracy Toruń - Rudak

1946 wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy
został skazany na 8 lat więzienia
za śmiertelne pobicie więźnia obozu w Toruniu - Rudaku
oraz tolerowanie przypadków zabójstw więźniów dokonywanych
przez funkcjonariuszy obozu.

Pochodzenie:

inteligencje

Wyszkolenie:

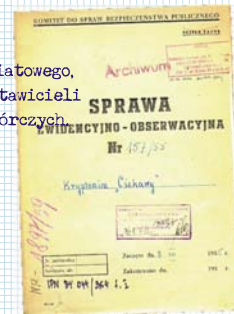
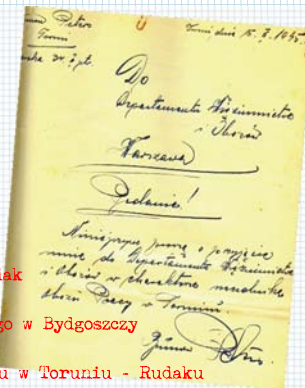
- pięć klas gimnazjum w Toruniu
- kurs inspektorów ubezpieczeniowych

W 1947 roku Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszczy
odrzucił prośbę o ułaskawienie

- popartą przez prezydenta Torunia, starostę powiatowego,
komendanta MO w Toruniu oraz niektórych przedstawicieli
ówczesnych prokomunistycznych środowisk opiniotwórczych

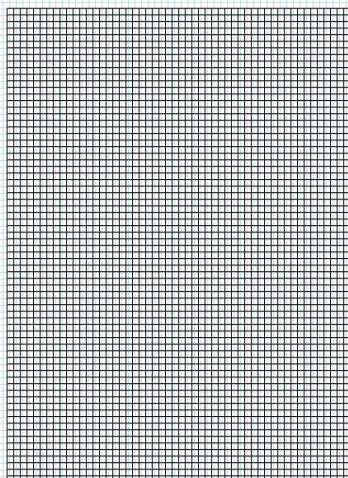
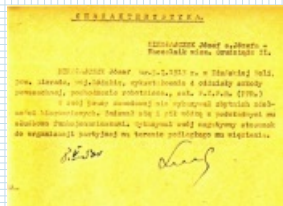
Po wojnie Ławnik

Specjalnego Sądu Karnego w Toruniu.

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Józef Mikołajczyk
syn Józefa
ur. 5 I 1913
Zduńska Wola

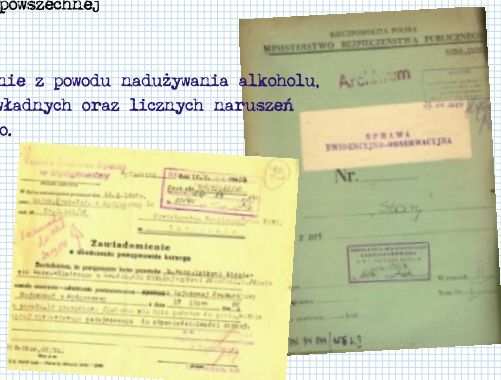
Stefan Niedziółka
syn Jana
ur. 1 XII 1908
Domaniewice (pow. Siedlecki)

- 1945 kierownik warsztatu krawieckiego i magazynów
Działu Gospodarczego więzienia we Wronkach
- 1945 - 1946 kierownik Działu Specjalnego więzienia we Wronkach
- 1946 kierownik Działu Specjalnego więzienia w Płocku
- 1946 - 1947 kierownik Działu Specjalnego więzienia w Sztumie
- 1947 kierownik Działu Specjalnego więzienia w Bytomiu
- IX 1947 - 1950 naczelnik Więzienia Karno - Śledczego nr II w Grudziądzu**
- 30 IV 1950 zwolniony dyscyplinarnie

Wykształcenie:
- cztery klasy szkoły powszechnej

Zwolniony dyscyplinarnie z powodu nadużywania alkoholu, złego traktowania podwładnych oraz licznych naruszeń regulaminu więziennego.

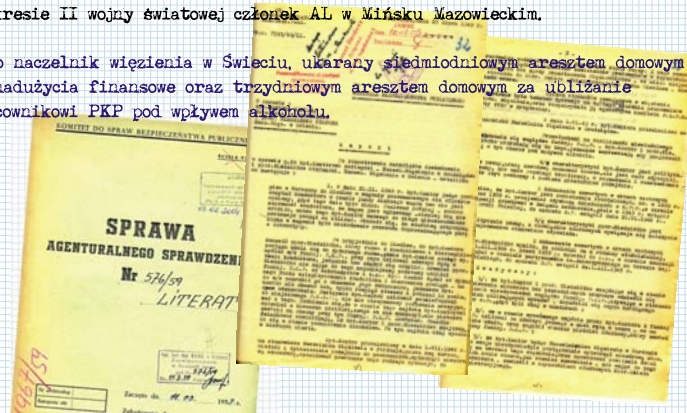

- 1945 - 1946 naczelnik więzienia w Siedlcach
- 1946 - 1950 naczelnik więzienia w Świeciu nad Wisłą
- 1949 Wyższy Kurs Funkcjonariuszy Służby Więziennej w Legionowie
- IV 1950 - 1954 naczelnik Więzienia Karno - Śledczego nr II w Grudziądzu**
(Funkcję naczelnika więzienia nr II w Grudziądzu sprawował faktycznie do listopada 1953 od tego momentu, aż do swojej śmierci w 1954 roku, rzebywał w szpitalu.)

Pochodzenie:
chłopskie

W okresie II wojny światowej członek AL w Mińsku Mazowieckim.

Jako naczelnik więzienia w Świeciu, ukarany siedmiodniowym aresztem domowym za nadużycia finansowe oraz trzydniowym aresztem domowym za uciążliwe traktowanie pracowników PKP pod wpływem alkoholu.

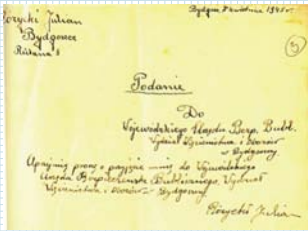
TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Julian Różycki
syn Franciszka
ur. 16 III 1918
Miławczyce (pow. Pińczowski)

Feliks Dąbrowski
syn Józefa
ur. 14 I 1908
Bukowiec (pow. brodnicki)

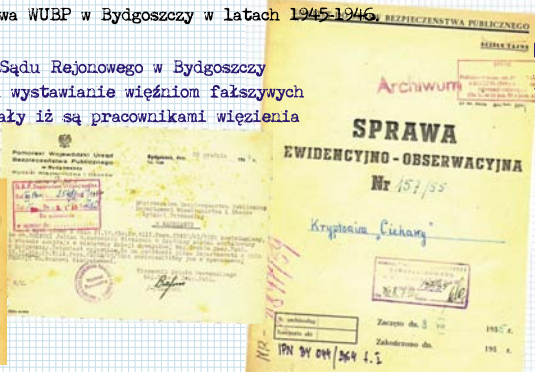
1945 pracownik PUBP w Aleksandrowie Kujawskim
1945 **naczelnik Więzienia Karno - Śledczego w Brodnicy**
XII 1945 aresztowany i osadzony w areszcie WUBP w Bydgoszczy

Pochodzenie:
robotnicze

Wykształcenie:
- siedem klas szkoły powszechnej
- szkoła zawodowa

W czasie II wojny światowej aktywny działacz konspiracyjnych struktur PPR w Skalbmierzu.
Brat jego - Mieczysław pełnił funkcję zastępcy kierownika Wydziału Więziennictwa WUBP w Bydgoszczy w latach 1945-1946.

1946 - Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy skazany na rok więzienia za wystawianie więźniom fałszywych dokumentów, które zaświadczały iż są pracownikami więzienia w Brodnicy.

W straży więziennej od 1931 r.

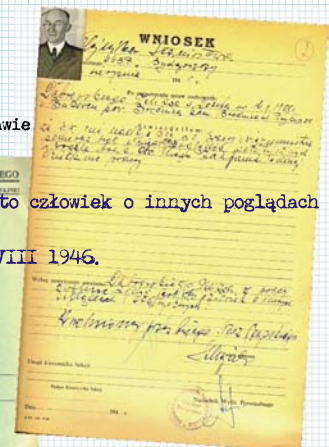
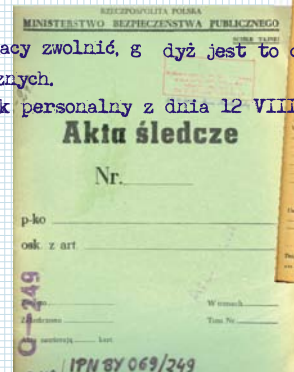
1945 strażnik Więzienia Karno - Śledczego w Brodnicy
1945 z-ca naczelnika ds. polityczno - wychowawczych oraz kierownik Działu Pracy Więzienia Karno - Śledczego w Brodnicy
31 XII 1945 zwolniony (z powodów politycznych)

Pochodzenie:
chłopskie

Wykształcenie:
- gimnazjum w Brodnicy
- półroczny kurs straży więziennej w Warszawie

[...] Z pracy zwolnić, gdyż jest to człowiek o innych poglądach politycznych.

Wniosek personalny z dnia 12 VIII 1946.

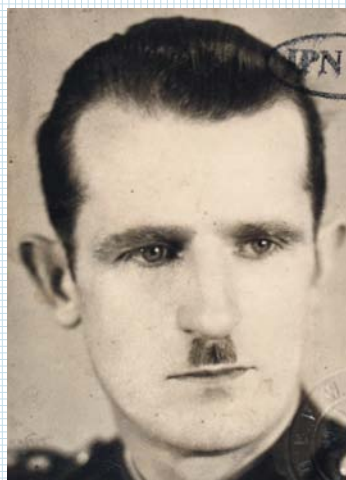
TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Edward Duda
syn Wojciecha
ur. 27 XII 1922
Podedwórze, pow. Włodawa

II 1945 - XI 1945 kierownik MUBP w Toruniu
XI 1945 zwolniony za niewywiązywanie się z obowiązków

Wyżej wymieniony jest inteligentny i posiada dostateczne wykształcenie, ale jest trochę za mało energiczny. W pracy ostrożny i trzeźwo myślący. Stara się wywiązywać z pracy, ku zadowoleniu władz zwierzchnich. Opinia jego na terenie powiatu jest b. dobra. Przekonań demokratycznych. Był skoczkiem w czasie okupacji i jest karnym i zdyscyplinowany. Charakterystyka z dnia 3 VII 1945

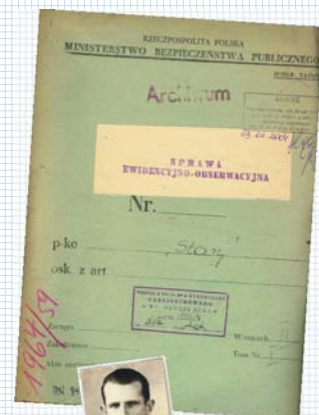
Franciszek Zalewski
syn Władysława
ur. 4 VI 1911
Włocławek

W UB od 1945 do 1950

- 1945 oficer śledczy WUBP w Bydgoszczy
- 1945 - 1947 kierownik Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego oraz MUBP w Toruniu.
- 1947 zastępca szefa WUBP w Bydgoszczy
- 1947 - 1949 szef WUBP w Lublinie
- 1949 - 1950 szef WUBP w Poznaniu
- 1949 wyrokien Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie skazany na 3 lata więzienia

Wykształcenie: 4 klasy gimnazjum
Zawód: laborant farmaceutyczny, papiernik

Ojciec oraz cała rodzina ze strony matki wyemigrowali do Ameryki. Naukę przerwał z powodu złych warunków materialnych

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Tadeusz Wołos
syn Ludwika
ur. 14 I 1924
Niecicz, pow. Lida

W UB od 1945 do 1949

Ukończył kurs szefów PUBP

- 1945 - 1946 pełniący obowiązki kierownika PUBP w Bydgoszczy
- 1946 - 1947 p.o. zastępcy naczelnika Wydziału V WUBP w Bydgoszczy
- 1947 - 1949 szef PUBP w Toruniu
- II 1949 aresztowany i zdjęty ze stanowiska Szefa PUBP Toruń oraz dyscyplinarnie zwolniony na wniosek Dyrektora Biura ds. Funkcjonariuszy MBP

Skazany prawomocnym wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy na karę 5 lat pozbawienia wolności. Opuścił więzienie w 1953 roku.

W latach 1940 - 1943 internowany z całą rodziną w ZSRR

- Nagrody:
- 1946 - Za ofiarną i gorliwą pracę - 2 tys. zł.
 - 1947 - Za sumienną i owocną pracę - 3 tys. zł
 - 1948 - Za dobrą i wydajną pracę - 3 tys. zł

Inteligentny, o doskonałej prezencji, b. dobrze wyrażający się. Poważny i opanowany zasługuje na sympatię kolegów, dzięki uczynności i koleżeńskości. Nadzwyczaj staranny, starający się 'by nie tracić nic z nauki. Lepszy w wyszkoleniu liniowym, orientuje się również w politycznych zagadnieniach, a w sferze demokracji wierzy szczerze i gorąco. Podp. Komendant szkoły. Charakterystyka elewa Szkoły Oficerów Polityczno Wychowawczych pächor. Plut. Wołosa Tadeusza z dn. 26 I 1945 roku.

Zarówno jemu tzn. Tadeuszowi Wołosowi jak i jego zastępcy skazanemu Janickiemu jak również i pozostałym skazanym funkcjonariuszom Urzędu B.P. Safier narzucał z udzielaniem pożyczek pieniężnych, ofiarowaniu prezentów, załatwianiem zleceń kupna sprzedaży, częstowaniem obiadaniami i kolacjami w restauracjach i w ten sposób, udzielając skazanym funkcjonariuszom PUBP w Toruniu stałych korzyści materialnych przez okres 1946 i 1948 r. lat tak dalece pozyskał ich sobie, że nie tylko bezkarnie mogli uprawiać swój proceder, lecz nawet interweniował w sprawach osób trzecich, ... Wychodząc z założenia, że szereg kar za szkodnie przypisane niektórym skazanym przestępstwa nie jest współmierny ich winie, zwłaszcza gdy się weźmie pod uwagę dotychczasową ich służbę w resorcie bezpieczeństwa publicznego, służbę skazanego Wołosa w Odrodzonym Wojsku Polskim od 1943 r. ... Najwyższy Sąd Wojskowy uważał za właściwe złagodzić niektóre kary wymierzone przez Sąd I instancji, a jednocześnie złagodzić i wymiar kar łącznych. Uzasadnienie wyroku Najwyższego Sądu Wojskowego.

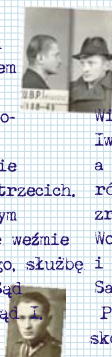
Najwyższy Sąd Wojskowy w 1949 roku skazał Tadeusza Wołosa na łączną karę 10 lat więzienia z utratą praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 3 lata. NSW postanowił złagodzić kary łączne do 5 lat więzienia i utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 3 lata.

Janicki Jan
syn Tomasza
ur. 24 III 1922
Ślesin

W UB od 1945 do 1950

- 1945 słuchacz Centralnej Szkoły MBP w Łodzi
- 1945 - 1946 starszy oficer śledczy WUBP w Bydgoszczy
- 1946 - 1947 starszy oficer śledczy PUBP w Toruniu
- 1947 - 1948 kierownik Sekcji Śledczej WUBP w Toruniu
- 1948 - 1949 zastępca szefa PUBP w Toruniu
- 13 II 1949 zdjęty ze stanowiska i zwolniony dyscyplinarnie w związku z aresztowaniem i otrzymaniem wyroku sądowego
- 1950 roku przeniesiony do rezerwy

wiosną 1948 roku PUBP w Toruniu był w posiadaniu depozytu niejakiej Iwańskiej Juty, która po pewnym czasie została z aresztu zwolniona, a następnie zbiegła do Niemiec. Depozyt ten zawierający między innymi różne kosztowności i pieniądze w sumie 36 tys zł przyjął pod swój nadzór zresztą niewłaściwie szef tegoż Urzędu oskarżony Wołos Tadeusz. Wołos wyjął z tego depozytu dwie złote obrączki i zegarek na łańcuszku i oddał do użytkowania swej żonie Krystynie, a drugą obrączkę sprzedał Safierowi.

Prezenty ofiarowane Tadeuszowi Wołosowi przez Safiera: rękawiczki skórkowe, buty gumowe firmy „Bata” oraz komplet damski dla żony Wołosa, papierosnica.

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Artur Mickiewicz
syn Bronisława
ur. 28. IX. 1923 roku,
w Aleksandrowie Kujawskim, pow. Nieszawa, woj. Pomorskie

W UB/SB w latach 1945 - 1968.

- 1947 - 1948 z-ca szefa PUBP Inowrocław
- 1948 - 1949 z-ca p.o. Naczelnika
Wydz. I WUBP Bydgoszcz
- 1949 - 1950 **szef PUBP Toruń**
- 1950 - 1951 naczelnik Wydz. IV WUBP Bydgoszcz
- 1951 - 1952 z-ca szefa WUBP Lublin
- 1952 - 1955 z-ca szefa WUBP Rzeszów
- 1955 - 1957 szef WUBP Lublin
- 1957 - 1960 z-ca kom. Woj. MO ds. Bezp. KW MO Lublin
- 1960 - 1968 I z-ca kom. Woj. MO ds. Bezp. KW MO Kraków

31-08-1968 zwolniony ze służby ze względu na stan zdrowia
W PPR od lipca 1945 roku.

Wykształcenie:

3 klasy gimnazjum ogólnokształcącego
w Aleksandrowie.
Świadectwo dojrzałości uzyskał w LO dla dorosłych
w Toruniu w 1950 r.

Odnaczenia:

- Złoty Krzyż zasługi
- Order Odrodzenia Polski V Klasy
- Order Sztandaru Pracy II klasy

Z Partią związany, politycznie pewny. W pracy sumienny, do kleru
ustosunkowany negatywnie. Podejście do podległych mu pracowników
jest poważne i stanowcze.

Charakterystyka z dnia 30 III 1950

Alojzy Cygański
syn Franciszka
ur. 6 II 1926
Służewo, pow. Nieszawa

W UB/SB od 1945 do 1977

- 1945 młodszy referent PUBP Aleksandrów Kujawski
- 1952 zastępca naczelnika Wydziału I WUBP
w Bydgoszczy
- 1952 **szef PUBP na miasto i powiat Toruń**
- 1955 - 1956 zastępca kierownika WUdsBP w Bydgoszczy
- 1957 - 1967 I zastępca Komendanta Wojewódzkiego
ds. BP KW MO w Poznaniu
- 1967 - 1971 I zastępca Komendanta Wojewódzkiego MO
ds. SB w Poznaniu
- 1971 - 1972 I zastępca Komendanta Wojewódzkiego MO
ds. SB w Bydgoszczy
- 1977 zwolniony ze służby w MO

Szkolenia i kursy:

- 1948 słuchacz Szkoły Oficerskiej
w Centrum Wyszkozenia MBP,
- 1953 kurs szefów PUBP,
- 1953 - 1954 z polecenia MBP skończył
roczny kurs w Moskwie.

W początkowych latach brak bezpośredni udział w walce z reakcyjnym
podziemiem. Służba niebezpieczna, wymagająca częstego przebywania
w terenie, napięcia nerwowego i wysiłku fizycznego. Warunki służby
i nieograniczony czas pracy nie zawsze dawały możliwość racjonalnego
wypoczynku, jak również odżywiania.
Podpisano - Naczelnik Wydziału I Departamentu Kadr MSW.
Zaświadczenie z przebiegu służby płk. Cygańskiego Alojzego.

W październiku 1972 Alojzy Cygański wywołał awanturę w stanie
nietrzeźwym, dobijając się do drzwi Lidii B. w czasie dowożenia do izby
wytrzeźwień i jazdy zaczął się wyrwać, kopać w siedzenie, używał słów
wulgarnych oraz bił rękoma drugiego obywatela, który był również
zatrzymany za awanturę domową i wieziony do izby wytrzeźwień
... poleciłem natychmiast odstąpić od zatrzymania w izbie wytrzeźwień
i dowiezienie do KM MO. Do izby wytrzeźwień został dowieziony
o godz. 21,30 z powodu, że funkcjonariusze, MO nie byli zorientowani
z kim mają do czynienia jak i też osobiscie płk Cygańskiego nie znali
... karta pobytu w izbie wytrzeźwień została zabrana, którą dołączam
do meldunku.

Pisma porucznika T. Woźniaka - Oficera dyżurnego KM MO Bydgoszcz
do Obywatela Komendanta Miejskiej MO

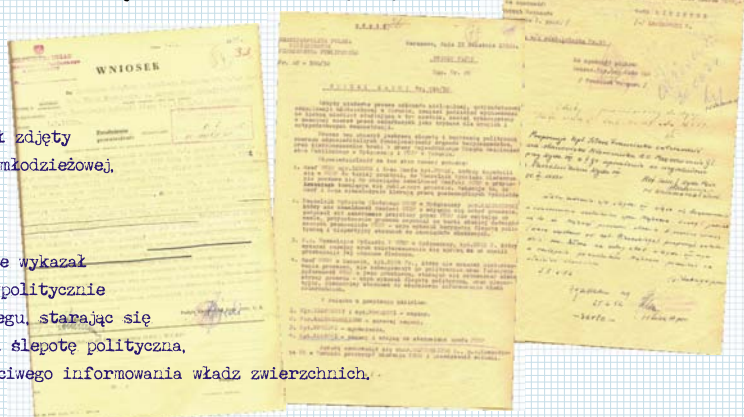
Franciszek Kłos
syn Antoniego
ur. 30 III 1912
Gacanówko, pow. Mogilno

W UB od 1945 do 1957

- 1945 - 1946 sekretarz PUBP w Inowrocławiu
- 1949 - 1950 szef PUBP w Chojnicach
- 1950 - 1952 **szef PUBP w Toruniu**

Będąc ostatnio szefem b. UB w Toruniu został zdjęty
za brak zainteresowania procesem organizacji młodzieżowej,
której odpowiednio nie zabezpieczył.
Wniosek z dnia 4 V 1955

Szef PUBP w Toruniu, kpt. Kłos Franciszek nie wykazał
zainteresowania procesem, nie zabezpieczył go politycznie
oraz fałszywie informował WUBP o jego przebiegu, starając się
zatuszować słabe strony procesu czym wykazał ślepotę polityczną,
oraz niepartyjny, nieuczciwy stosunek do właściwego informowania władz zwierzchnich.
Rozkaz Karny Nr. 014/52 z dnia 15 IV 1952

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Zygmunt Grochowski
syn Alfonsa
ur. 7 VII 1925 w Wyrzysku

W UB/SB w latach 1945 - 1990

- 1945 - 1946 wartownik w WUBP w Bydgoszczy (funkcjonariusz plutonu ochrony)
- 1950 - 1952 z-ca szefa PUBP w Inowrocławiu
- 1952 - 1954 z-ca szefa PUBP w Toruniu
- 1954 - 1957 szef PUBP/PUdSBP w Toruniu
- 1957 - 1967 z-ca komendanta MO ds. Bezpieczeństwa w KWIP MO w Toruniu
- 1967 - 1969 I z-ca komendanta powiatowego MO ds. Bezpieczeństwa w KWIP MO w Toruniu
- 1969 - 1970 komendant Miasta i Powiatu MO w KWIP MO w Toruniu
- 1970 - 1975 mianowany I z-cą komendanta MO ds. Służby Bezpieczeństwa w KWIP MO w Toruniu
- 1975 - 1978 naczelnik Wydziału III SB w KW MO w Toruniu
- 1978 - 1983 z-ca komendanta wojewódzkiego MO ds. Służby Bezpieczeństwa w KW MO w Toruniu
- 1983 - 1990 z-ca szefa WUSW ds. Służby Bezpieczeństwa w Toruniu .
- 1950 słuchacz Rocznej Szkoły Oficerskiej CW MSW w Legionowie
- 1958 - 1961 uczestnik kursu wojskowego przy Departamencie Kadry i Szkolenia MSW
- 1964 uczestnik kursu doskonalenia kadr kierowniczych SB MSW

13 VI 1990 zwolniony ze służby.

ANKIETA SPECJALNA

1. Nazwisko i data urodzenia: *Zygmunt Grochowski*

2. Stan cywilny: *żonaty*

3. Data: *7 VII 1925*

4. Miejsce urodzenia: *Wyrzysk, powiat Wyrzyski*

5. Wykształcenie: *Wyższe*

6. Zawód: *szef PUBP*

7. Wykaz miejsc pracy: *WUBP w Bydgoszczy, PUBP w Inowrocławiu, PUBP w Toruniu, KWIP MO w Toruniu, MO ds. Bezpieczeństwa w KWIP MO w Toruniu, MO ds. Bezpieczeństwa w KWIP MO w Toruniu, KWIP MO w Toruniu, Wydział III SB w KW MO w Toruniu, KW MO w Toruniu, WUSW ds. Bezpieczeństwa w Toruniu*

Wniosek o przeniesienie

Proszę o przeniesienie z-ca komendanta powiatowego MO ds. Bezpieczeństwa w KWIP MO w Toruniu na stanowisko szefa PUBP w Toruniu.

Uzasadnienie: *Wykształcenie wyższe, doświadczenie w pracy, dobre warunki rodzinne.*

Zoświadczenie

Wykazuję, że *Zygmunt Grochowski* posiada wykształcenie wyższe i jest w stanie wykonać obowiązki szefa PUBP w Toruniu.

DYPLOM

MINISTERSTWO SPRAW WNETRZNYCH

Wyrzysk, dnia 2/VI/57

mgr Zygmunt Grochowski
z-ca kom. pow. MO ds. Bezp. - Toruń

dobrym

Do Pana Szefa PUBP w Toruniu

Proszę o przeniesienie mojego syna, szefa PUBP w Toruniu, na stanowisko szefa PUBP w Inowrocławiu.

Zygmunt Grochowski

Charakter posiada nieco porywczy, co jednakże dzięki odpowiedniemu wyrobieniu życiowemu nie przeszkadza mu w pracy zawodowej. 1954. Wniosek Szefa UB Toruń o zatwierdzenie kandydata na stanowisko

... Rozumie i realizuje wytyczne Naszej Partii na odcinku walki klasowej na wsi i w mieście ... 23 XI 1957. Wniosek o przeniesienie.

... Rozumie i realizuje wytyczne Naszej Partii na odcinku walki klasowej na wsi i w mieście ... 23 XI 1957. Wniosek o przeniesienie.

Ppor Grochowski Zygmunt jest dobrze zorientowany, posiadane wiadomości polityczne pogłębione.

... Poziom intelektualny jego jest średni, posiada jeszcze braki z zakresu wiadomości ogólnych, które stara się uzupełniać ...

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Janusz Błaszak
syn Adama
ur. 18 IV 1925
Kruszwica, pow. Inowrocław

W UB/SB w latach 1950-1977

Bolesław Zieliński
syn Szczepana
ur. 7 I 1927
Włocławek

W UB/SB od 1953 do 1979

- 1950 - 1951 referent Sekcji IV PUBP w Inowrocławiu
- 1954 - 1957 zastępca kierownika PUBP/PUds.BP w Toruniu
- 1961 - 1964 starszy oficer operacyjny Referatu ds. Bezpieczeństwa KP MO w Toruniu
- 1964 - 1975 II zastępca komendanta miejskiego MO ds. Bezpieczeństwa KM MO w Toruniu
- 1977 zwolniony

1951 - 1952 słuchacz rocznej Szkoły Oficerskiej Centrum Wyszkożenia MBP w Legionowie

1946 - 1948 służba w 7 Pułku KBW w Kielcach

W latach 1946-1948 odbyłem czynną służbę wojskową w 8-mym Batalionie Operacyjnym 7-go Pułku KBW w Kielcach jako podoficer biorąc czynny udział w walce z reakcyjnym podziemiem na terenie b. województwa kieleckiego, lubelskiego i rzeszowskiego. W tym czasie wstąpiłem również do PPR. Raport o zwolnienie ze służby z 5 IV 1977 r.

W ostatnim czasie dochodziły do kierownictwa Komendy sygnały świadczące, że wymieniony spożywa alkohol nie tylko poza służbą.

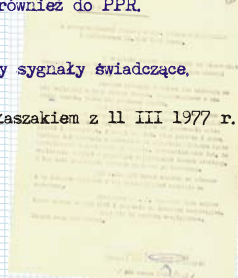
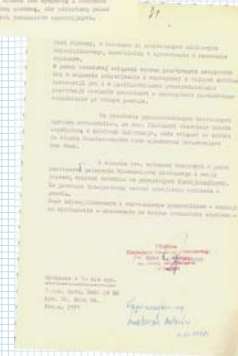
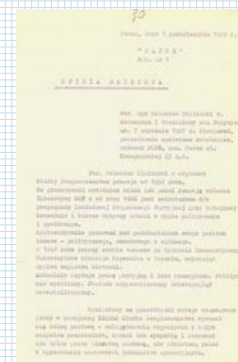
Notatka z przeprowadzonej rozmowy z mjr. Januszem Błaszakiem z 11 III 1977 r.

- 1953 - 1954 referent Sekcji I UBP w Toruniu
- 1957 - 1967 starszy oficer operacyjny referatu ds. Bezpieczeństwa KP MO w Toruniu
- 1968 - 1971 kierownik grupy operacyjnej Referatu ds. Służby Bezpieczeństwa KMIPMO w Toruniu
- 1971 - 1975 II zastępca komendanta ds. Służby Bezpieczeństwa KMIPMO w Toruniu
- 1975 - 1979 starszy inspektor przy zastępcy komendanta ds. Służby Bezpieczeństwa KWMO w Toruniu
- 1954 - 1955 słuchacz Szkoły Oficerskiej MBP w Legionowie

W okresie tzw. wydarzeń marcowych w pełni realizował polecenia kierownictwa służbowego i swoją postawą wpływał dodatnio na pozostałych funkcjonariuszy. Za powyższe wynagrodzony został specjalnym rozkazem premią. Opinia służbowa z 1 X 1968.

Wydaje się, że opiniowany osiągałby znacznie lepsze efekty w pracy zawodowej gdyby nie występujący u niego brak dyscypliny osobistej - wypływający z okresowego spożywania alkoholu i w związku z tym występującym niejednokrotnie brakiem samokontroli.

Opinia służbowa z dnia 4 XII 1973

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Zenon Marcinkowski
syn Jana
ur. 12 XII 1928 w Toruniu

W UB/SB od 1949 do 1989

- 1951 - 1957 starszy oficer śledczy WUBP w Bydgoszczy
- 1966 - 1969 zastępca naczelnika Wydziału III SB KW MO w Bydgoszczy
- 1969 - 1970 naczelnik Wydziału Śledczego SB KW MO w Bydgoszczy
- 1970 - 1975 zastępca Komendanta Wojewódzkiego MO ds. SB w Bydgoszczy
- 1975 - 1978 zastępca Komendanta Wojewódzkiego ds. SB w Toruniu
- 1978 - 1983 komendant Wojewódzki MO w Toruniu
- 1983 szef WUSW w Toruniu
- 1983 szef WUSW w Słupsku
- 5 IX 1989 zwolniony ze służby
- 1949 słuchacz szkoły CW MBP w Legionowie

Srednio wyrobiony politycznie, początkowo religijny, obecnie zobojeźniał. Język polski słaby, pisze z błędami. Przeciętnie inteligentny (□) Nauka przychodzi mu z trudnością, posiada jednak upór i pilność.

Arkusze słuchacza Marcinkowskiego Zenona, 2 - letnia szkoła oficerska, rok 1949/1950

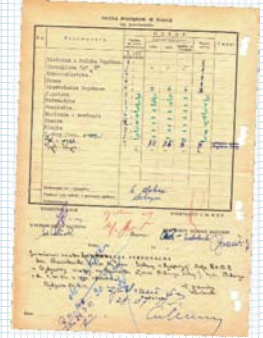
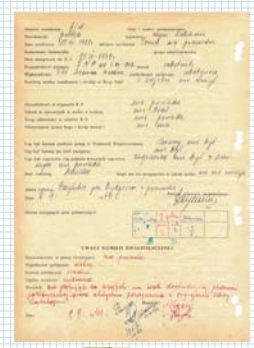
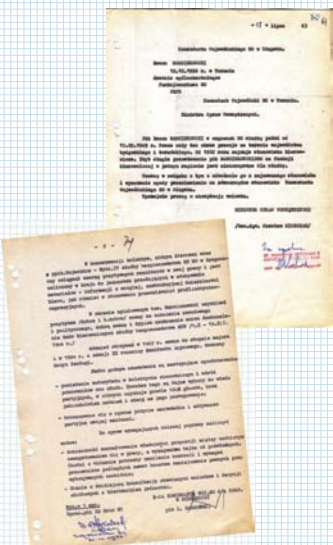
Należy stwierdzić, że tak pod względem ilości dokonanych werbunków, założonych spraw jak również ilości posiadanych na kontakcie tajnych współpracowników i prowadzonych rozpracowań wymieniony jest przodującym pracownikiem Wydziału III. Charakterystyka służbowa, 31 XII 1960.

Wzorowe prowadzenie się pod każdym względem (...) świeceni przykładem w bezpośrednim zaangażowaniu się w pracy operacyjno-agenturalnej. Płk Zenon Marcinkowski w organach MO służbę pełnił od 1949 r. Przez cały ten okres pracuje na terenie województwa bydgoskiego i toruńskiego. Od 1962 roku zajmuje stanowiska kierownicze. Zbyt długie pozostanie płk. Marcinkowskiego na funkcji kierowniczej w jednym regionie jest niekorzystne dla służby. Wnoszę w związku z tym o odwołanie go z zajmowanego stanowiska i wyrażenie zgody przeniesienia na równorzędne stanowisko Komendanta Wojewódzkiego MO w Słupsku - gen. dyw. Czesław Kiszczak, 18 VIII 1983. Opinia służbowa, 20 X 1966.

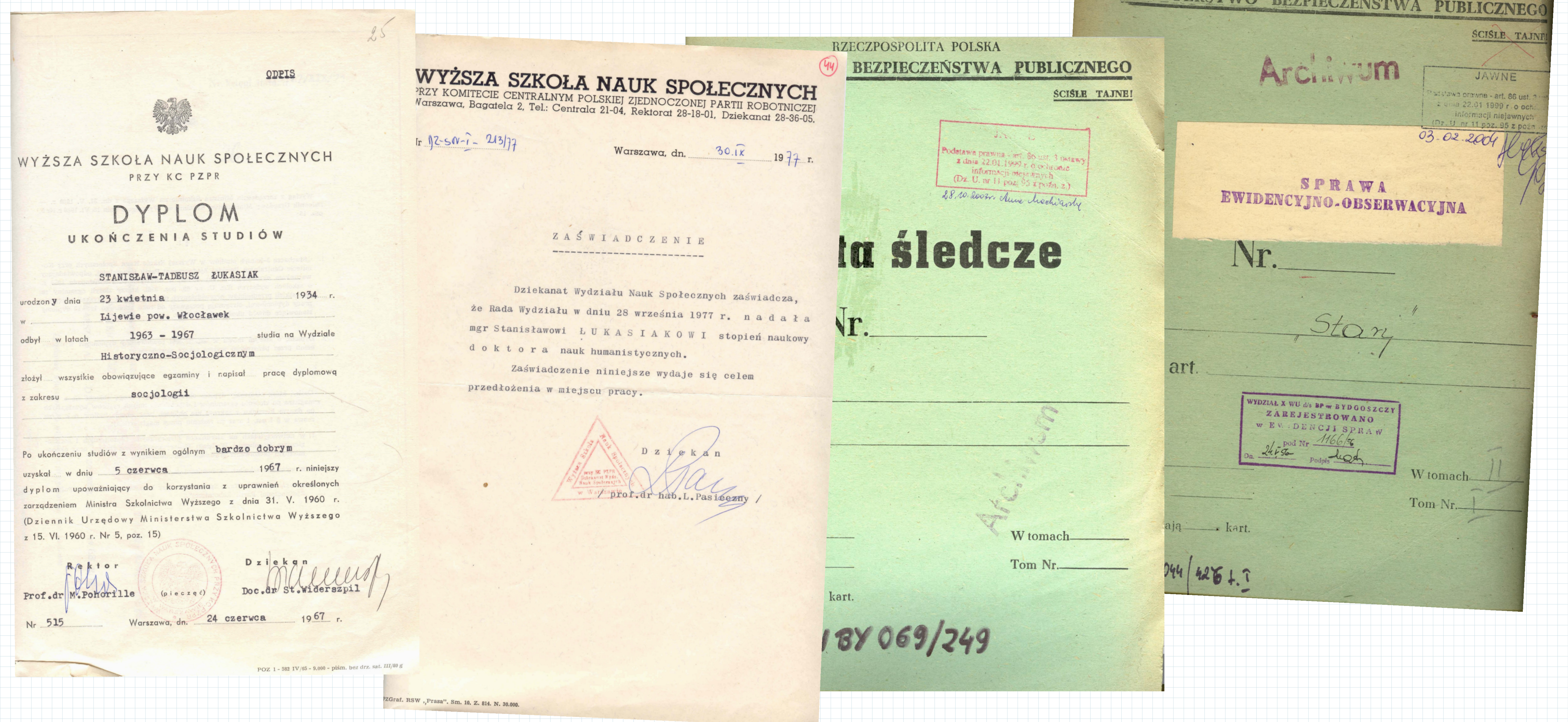
Roman Kolczyński
syn Franciszka
ur. 23 V 1924 w Łodzi

- 1945 przyjęty do MO w Łodzi
- 1945 - 1946 zastępca komandanta KPMO w Puławach
- 1946 - 1947 zastępca komandanta KPMO w Lublinie
- 1948 - 1949 komendant KPMO w Kraśniku
- 1952 - 1953 zastępca komandanta KWMO w Łodzi
- 1957 - 1975 komendant KWMO w Gdańsku
- 1975 - 1978 komendant KWMO w Toruniu
- 28 II 1978 zwolniony ze służby.

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Stanisław Łukasiak
syn Władysława
ur. 23 IV 1934 w Lijewie, pow. Włocławek

W UB/SB w latach 1953 - 1990

- 1972 naczelnik Wydziału IV SB w KW MO w Koszalinie
- 13 XI 1972 oddelegowany służbowo do ZSRR na 10-miesięczne przeszkolenie operacyjne w Wyższej Szkole KBP.
- 1975 - 1980 zastępca Komendanta KW MO ds. SB w Słupsku
- 1980 - 1983 komendant KW MO w Słupsku
- 1983 - 1990 szef WUSW w Toruniu
- 12 III 1990 przeniesiony do dyspozycji dyrektora Departamentu Kadr MSW
- od 1953 słuchacz Rocznej szkoły Oficerskiej MBP w Gdańsku

Wkrótce po objęciu urzędu podczas spotkania z toruńskimi sędziami oświadczył on, że do 1 V 1984, a już na pewno do 17 VI 1984r. (Dzień zapowiadanych wyborów do rad narodowych „skończy” on z podziemiem w Toruniu. [...] Dla zrealizowania celu [...] w dniu 19 I 1984 (decyzja nr 01/84) powołana została specjalna grupa operacyjno - śledcza do zwalczania podziemia politycznego. [...] Niektórzy członkowie grupy rozpoczęli działania, które miały charakter wprost przestępczy, polegały one na: porywaniu, zastraszaniu i torturowaniu działaczy „Solidarności”. Pierwszego porwania dokonano 10 II 1984 roku

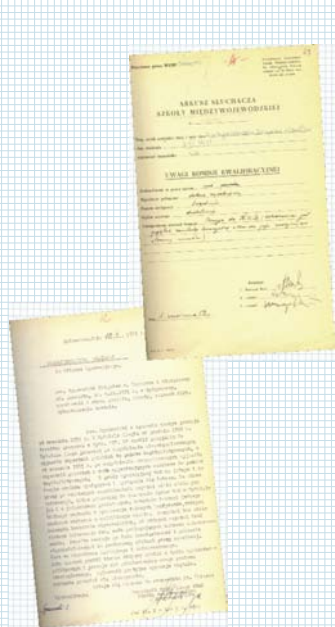
Wojciech Polak, Czas ludzi niepokornych. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy i inne ugrupowania niezależne w Toruniu i Regionie Toruńskim, (13 XII 1981 4 VI 1989), Toruń 2003, s. 399

ODDZIAŁOWE BIURO EDUKACJI PUBLICZNEJ IPN W GDAŃSKU - DELEGATURA W BYDGOSZCZY.

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Zbigniew Synoradzki
syn Czesława
ur. 4 I 1931
Bydgoszcz

W UB/SB od 1952 do 1981

1952 - 1953 słuchacz Krajowego Ośrodka Szkolenia Kadr BP w Gdańsku

1953 - 1955 referent Referatu "W" WUBP w Bydgoszczy

1969 - 1975 kierownik grupy Wydziału II SB KW MO w Bydgoszczy

1975 - 1980 zastępca naczelnika Wydziału II SB KW MO w Toruniu

1980 - 1981 naczelnik Wydziału "C" SB KW MO w Toruniu

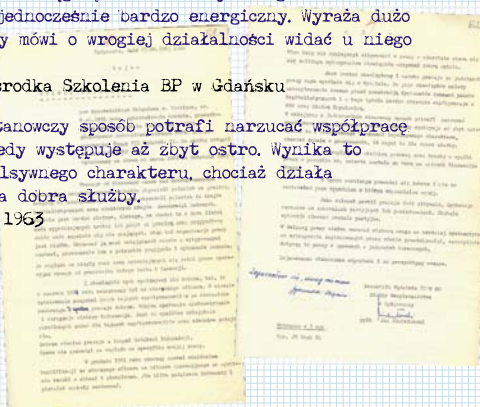
Politycznie dobrze jest wyrobiony i zorientowany. Bierze aktywny udział w życiu org. ZMP-owskiej na plutonie. W dyskusjach z kolegami stara się zawsze uzasadnić linię partii. Na zebraniach partyjnych i ZMP śmiało zawsze krytykuje wszelkie braki i niedociągnięcia ze strony kolegów.

L.J Jest poważny, opanowany i jednocześnie bardzo energiczny. Wyraża dużo chęci do pracy operacyjnej, gdy mówi o wrogiej działalności widać u niego prawdziwą nienawiść do wroga.

Arkusze słuchacza Krajowego Ośrodka Szkolenia BP w Gdańsku

W umiętny, a jednocześnie stanowczy sposób potrafi narzucać współpracę oraz egzekwować wyniki. Niekiedy występuje aż zbyt ostro. Wynika to z energicznego i czasami impulsywnego charakteru, chociaż działa w przekonaniu, iż czyni to dla dobra służby.

Opinia służbowa z dnia 25 IV 1963

Henryk Cieszyński
syn Alojzego
ur. 10 X 1934
Kretki - Małe, pow. Rypin

W UB/SB od 1956 do 1983

1954 - 1956 słuchacz Szkoły Oficerskiej BP w Gdańsku

1956 - 1956 oficer operacyjny Referatu IV P.Ud.S.BP w Grudziądzu

1975 - 1977 kierownik grupy operacyjnej Grudziądz

Wydziału II SB KW MO w Toruniu

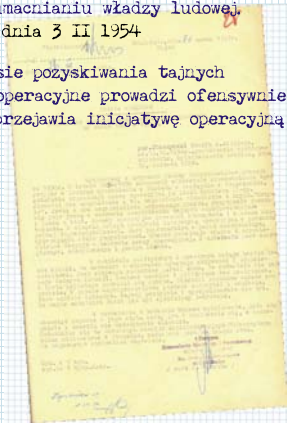
1977 - 1983 zastępca naczelnika Wydziału II SB KW MO/WUSW w Toruniu

L.J zwracam się z prośbą do Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie o przyjęcie mnie do szkoły oficerskiej organów BP.

Prośbę swą motywuje tym iż po skończeniu wyżej wymienionej szkoły pragnę poświęcić swe siły i zdolności w umacnianiu władzy ludowej. Podanie Henryka Cieszyńskiego do MBP z dnia 3 II 1954

Pozytywnie ocenia się jego pracę w zakresie pozyskiwania tajnych współpracowników i prace z nimi. Sprawy operacyjne prowadzi ofensywnie i w miarę skutecznie. W stopniu dobrym przejawia inicjatywę operacyjną w poczuciu pełnej odpowiedzialności.

Opinia służbowa z dnia 20 III 1971

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Ryszard Matys
syn Feliksa
ur. 1 I 1948
Gietrzwałd, pow. Ostróda
W SB od 1971 do 1989

Jerzy Robaczewski
syn Edmunda
ur. 16 I 1947
Lipinki, pow. Nowe Miasto Lubawskie
W SB od 1973 do 1989

1972 - 1975 słuchacz Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW w Legionowie

1969 - 1971 starszy technik Wydziału Kwaterunkowo-Budowlanego KW MO w Olsztynie

1975 - 1980 kierownik Sekcji II Wydziału II SB KW MO w Toruniu

1980 - 1989 zastępca naczelnika Wydziału II SB KW MO/WUSW w Toruniu

1989 starszy inspektor Wydziału V SB WUSW w Toruniu

Na przestrzeni ostatnich kilku miesięcy 1988 r. jako przełożony wykazał brak obiektywizmu w rozdziale nagród i dodatków specjalnych wśród podległych funkcjonariuszy. Ponadto w toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego ujawniono fakt wykorzystywania TW do osiągnięcia korzyści majątkowej, a także wykorzystanie stanowiska służbowego do załatwienia spraw prywatnych.

Wniosek personalny z dnia 31 X 1988

1973 - 1976 słuchacz Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW w Legionowie

1971 i 1972 milicjant drużyny służbowej KP MO w Nowym Mieście Lubawskim
1976 - 1977 inspektor grupy operacyjnej Grudziądz Wydziału II SB KW MO w Toruniu

1977 - 1982 starszy inspektor grupy operacyjnej Grudziądz Wydziału II SB KW MO w Toruniu

1982 - 1989 kierownik Sekcji Wydziału II SB KW MO/WUSW w Toruniu

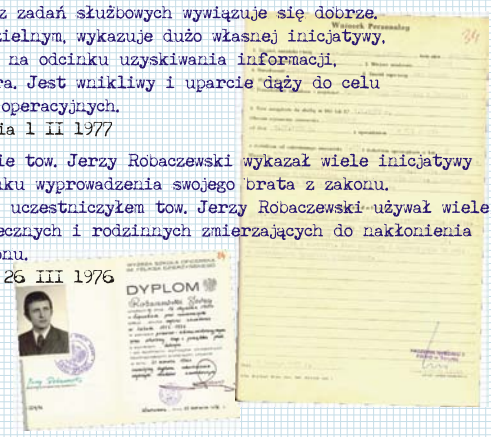
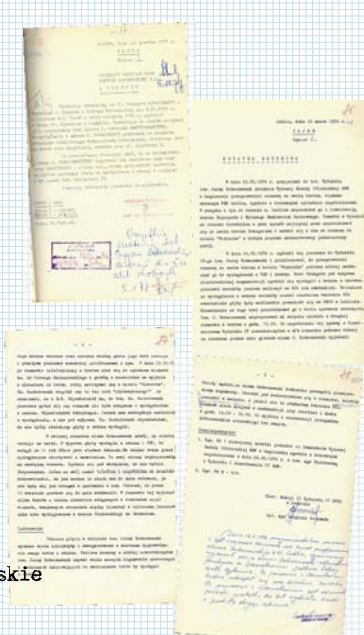
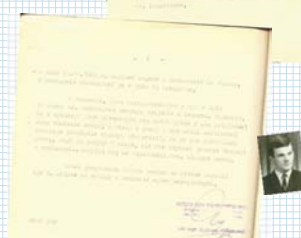
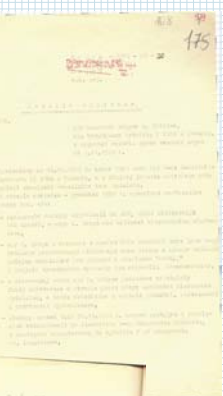
1989 - 1990 zastępca naczelnika Wydziału II SB WUSW w Toruniu

Ppor. Robaczewski Jerzy z zadań służbowych wywiązuje się dobrze. Jest pracownikiem samodzielnym, wykazuje dużo własnej inicjatywy, przejawia dużą aktywność na odcinku uzyskiwania informacji, dobrze pracuje z agentura. Jest wnikliwy i uparcie dąży do celu w prowadzonych sprawach operacyjnych.

Wniosek personalny z dnia 1 II 1977

Podczas pobytu w Lublinie tow. Jerzy Robaczewski wykazał wiele inicjatywy i zaangażowania w kierunku wyprowadzenia swojego brata z zakonu. Podczas rozmowy w której uczestniczyłem tow. Jerzy Robaczewski używał wiele mocnych argumentów społecznych i rodzinnych zmierzających do nakłonienia brata by wystąpił z zakonu.

Notatka służbowa z dnia 26 III 1976

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Marian Kolbowicz
s. Bolesława
ur. 27 VIII 1938
Auby Asturias Francja

W SB w latach 1961-1986

- 1961 słuchacz Szkoły Oficerskiej Centrum Wyszokolenia MSW w Legionowie
- 1961 - 1967 oficer operacyjny SB Referatu ds. Bezpieczeństwa KP MO w Radziejowie
- 1974 - 1975 I zastępca komendanta powiatowego MO ds. SB KP MO w Sępólnie
- 1975 - 1978 zastępca naczelnika Wydziału III SB KW MO w Toruniu
- 1978 - 1979 naczelnik Wydziału III SB KW MO w Toruniu
- 1979 - 1981 naczelnik Wydziału IIIA KW MO w Toruniu
- 1982 - 1986 naczelnik Wydziału V SB KW MO/WUSW w Toruniu

Towarzyszu Ministrze,

Jestem własnością tej ojczyzny, partii i tego organu w którym służyłem, stąd mam pełne prawo do ochrony jako uwiecznienie długoletniej pracy.

Podanie do ministra MSW z prośbą o przywrócenie do służby

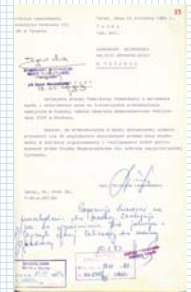
Melduję, że Ob. Rosiński Stefan wujek, który wymigrował do Francji około 1920 roku w poszukiwaniu za pracą zamieszkiwał AUBY ASTURIES Dep. Nord. Zmarł w 1965 roku. Poza wymienionym nie posiadam żadnej rodziny zamieszkałej w krajach kapitalistycznych. Raport por. M. Kolbowicza do zastępcy naczelnika Wydziału Kadr Komendy Wojewódzkiej MO w Bydgoszczy 3

Zwracam się z uprzejmą prośbą do Towarzysza Ministra o zwolnienie mnie ze służby w organach Służby Bezpieczeństwa na podstawie art. 16 ustęp 2 punkt 5 Ustawy o służbie funkcjonariuszy SB i MO PRL. Raport uzasadniam tym, iż powstała w ostatnim okresie sytuacja rodzinna utrzymywanie kontaktów przez członków rodziny z osobami zamieszkałymi w KK nie pozwala mi na dalsze kontynuowanie służby. Podjęcie takiej decyzji jest dla mnie bardzo bolesną sprawą, jednakże prowadzone rozmowy z członkami rodziny nie odniosły do dzisiaj pożądanego skutku. Raport o zwolnienie ze służby

Bogdan Kazimierz Ścisłek
syn Mariana
ur. 8 V 1942 r.
w Radziejowie Kujawskim

- 1969 - 1974 inspektor Wydziału IV w KWMO w Bydgoszczy
- 1975 - 1976 starszy inspektor Wydziału IV w KWMO w Toruniu
- 1976 - 1978 kierownik Sekcji Wydziału IV w KWMO w Toruniu
- 1978 - 1979 zastępca naczelnika Wydziału III SB w KWMO w Toruniu
- 1979 - 1989 naczelnik Wydziału III SB w KWMO w Toruniu
- 1989 - 1990 zastępca szefa WUSWW w Elblągu
- 20 III 1990 zwolniony ze służby
- 1981 skierowany na 10-miesięczne przeszkolenie w Szkole KBW w ZSRR z pozostawieniem na dotychczasowym etacie.
- 1982 odwołany z delegacji służbowej i skierowany na poprzednie stanowisko.

Mirosław Lewandowski
syn Bronisława
ur. 12 X 1946
Gronowo, pow. Toruń

W SB w latach 1971 - 1990

- 1973 - 1976 słuchacz Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW w Legionowie
- 1971 - 1972 oficer operacyjny Referatu ds. SB KMIP MO w Toruniu
- 1978 - 1981 kierownik Sekcji Wydziału IV SB KW MO w Toruniu
- 1981 - 1983 zastępca naczelnika Wydziału III SB KW MO w Toruniu
- 1983 naczelnik Wydziału III SB KW MO w Toruniu
- 1983 - 1989 naczelnik Wydziału IV SB WUSW w Toruniu
- 1989 - 1990 naczelnik Wydziału Inspekcji WUSW w Toruniu

W pracy nie ogranicza się do ośmiogodzinnego dnia pracy jeżeli zachodzi potrzeba operacyjna pracuje w święta i niedziele, biorąc osobisty udział w zabezpieczaniu dopływu informacji z różnego rodzaju imprez organizowanych przez przeciwnika ideologicznego.

Opinia służbowa z dnia 14 V 1979 r

Jest długoletnim, zaangażowanym oficerem operacyjnym Służby Bezpieczeństwa. W przeszłości prowadził, a obecnie nadzoruje i koordynuje realizację spraw operacyjnych wszystkich kategorii. Osobiście uczestniczy w przygotowaniu i realizacji bardziej złożonych przedsięwzięć operacyjnych. Aktualnie obsługuje 8 osobowych źródeł informacji, systematycznie nadzoruje zagadnienia związane z typowaniem, pozyskiwaniem i obsługą kilkudziesięciu TW pozostających na łączności podległych służbowo funkcjonariuszy. Dzięki dobrze zorganizowanej pracy własnej i kolektywnej osiąga znaczne efekty w ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie województwa.

Uzasadnienie wniosku o przyznanie dodatku operacyjnego z dn. 11 XI 1989 r

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Misz Henryk
syn Henryka
ur. 22 XI 1950
Inowrocław

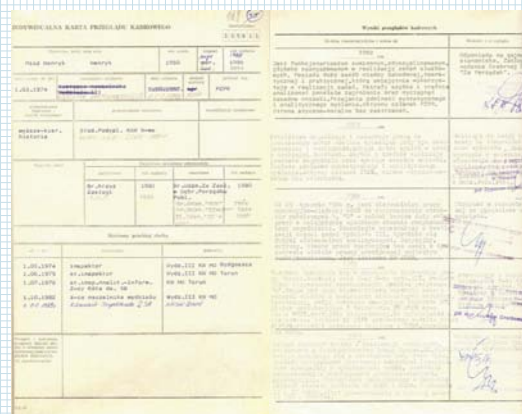
W SB w latach 1974-1990

1977 - 1978 nietatowy słuchacz Studium Podiplomowego ASW w Warszawie
1987 kurs w Wyższej Szkole KGB w Moskwie

1974 - 1975 inspektor Wydziału III SB KW MO w Bydgoszczy
1982 - 1988 zastępca naczelnika Wydziału III SB KW MO/WUSW w Toruniu
1988 - 1989 kierownik Inspektoratu II SB WUSW w Toruniu
1989 - 1990 naczelnik Wydziału Studiów i Analiz SB WUSW w Toruniu

Autor nowatorskich koncepcji operac., dostosowanych do zmieniającej się sytuacji politycznej.
Indywidualna karta przeglądu kadrowego Misza Henryka, ocena za 1989 r.

Powierzone jego nadzorowi sekcje Wydziału III WUSW osiągają dobre wyniki, kierując Grupą Operacyjno-Sledczą na dobre rozpoznanie kierowniczych gremiów podziemnej „Solidarności”, uzyskał szereg cennych rezultatów w zwalczaniu nielegalnych struktur.
Opinia dot. kpt. Henryka Misza z 09 IX 1986 r.

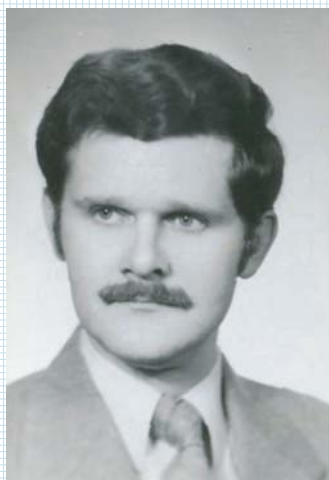

Szef grupy operacyjno sledczej do zwalczania podziemia politycznego powołanej przez szefa WUSW w Toruniu 19 stycznia 1984 roku. Niektórzy funkcjonariusze grupy dopuszczali się przestępstw wobec działaczy toruńskiej „Solidarności”.

Wojciech Polak, Czas ludzi niepokornych.
Niezależny Samorządny Związek Zawodowy
i inne ugrupowania niezależne w Toruniu i Regionie Toruńskim,
(13 XII 1981 - 4 VI 1989), Toruń 2003, s. 399

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

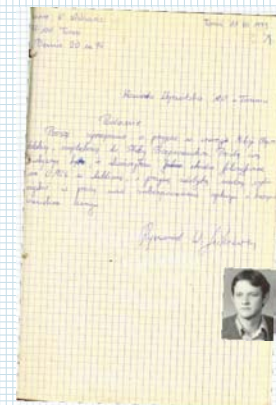
Zbigniew Poraziński
syn Jana
ur. 3 III 1946
Toruń

W SB w latach 1979 - 1990

Ryszard Liśkiewicz
syn Józefa
ur. 3 IV 1956
Łąsin

W SB w latach 1979 - 1990

1980 - 1981 słuchacz Studium Podyplomowego ASW

1979 - 1980 inspektor Wydziału IIIA SB KW MO w Toruniu

1983 - 1985 zastępca naczelnika Wydziału III SB KW MO/RUSW w Toruniu

1985 - 1990 inspektor Referatu IV SB RUSW w Toruniu

Za wzorową postawę moralno-polityczną, właściwe kierowanie pracą podległego wydziału w czasie nieobecności naczelnika, o czym świadczą osiągnięte wyniki operacyjno śledcze, oraz osobiste zaangażowanie w zabezpieczeniu ważnych wydarzeń społeczno-politycznych w kraju (...) przedterminowo zacieraam karę dyscyplinarną nagany nałożoną dnia 9.02.1984 r.

Rozkaz z dnia 25 V 1984 r.

Pracując na stanowisku Z-cy N-ka Wydz. III RUSW w Toruniu dopuścił się szeregu nieprawidłowości w pracy z osobowymi źródłami informacji. W kontaktach z tajnymi współpracownikami nie przestrzegał zasad etyczno-moralnych i spoufalał się z nimi. Takie postępowanie groziło dekonspiracją osobowych źródeł informacji oraz demoralizację podwładnych. Fakty te zostały potwierdzone w toku postępowania wyjaśniającego. W związku z tym w dn. 4 XII 1985r. por. Zb. Poraziński został ukarany ostrzeżeniem o niepeknej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym i przeniesiony na własną prośbę na stanowisko insp. Ref. IV RUSW w Toruniu (...)

Opinia służbowa z dnia 12 VIII 1987 r.

1980 - 1981 Studium Podyplomowe Akademii Spraw Wewnętrznych w Świdrze

1979 - 1980 inspektor Wydziału III KW MO w Toruniu

1983 - 1989 kierownik Sekcji Wydziału III SB KW MO/WUSW w Toruniu

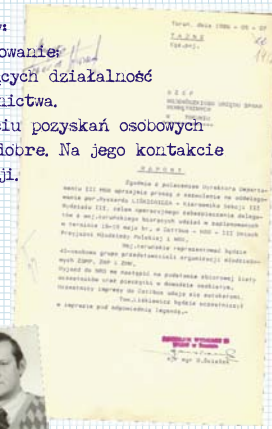
1989 zastępca naczelnika Wydziału III SB WUSW w Toruniu

1989 - 1990 zastępca naczelnika Wydziału Ochrony Konstytucyjnego Porządku Prawnego WUSW w Toruniu

Do obowiązków służbowych wymienionego należy:

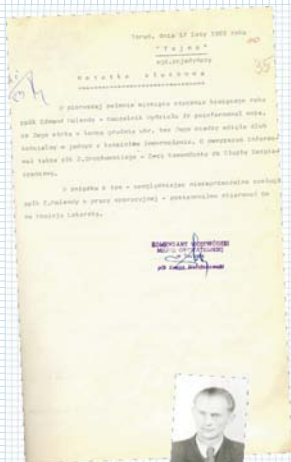
- ochrona operacyjna obiektu oświata i wychowanie;
- ujawnianie i rozpracowywanie osób, prowadzących działalność antysocjalistyczną, wywodzących się ze szkolnictwa.

Ppor. R. Liśkiewicz dokonał samodzielnie pięciu pozyskań osobowych źródeł informacji, które ocenił należy jako dobre. Na jego kontakcie pozostaje aktualnie dziewięć źródeł informacji.
Opinia z dnia 15 IX 1982 r.

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Edmund Molenda
syn Andrzeja
ur. 22 XI 1923
Piotrkowice, pow. Inowrocław/Mogilno

W UB/SB w latach 1947-1983

- W 1981 r. odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski
- 1947 młodszy referent PUBP w Bydgoszczy
- 1955 - 1957 kierownik PUDs.BP w Świeciu
- 1957 - 1961 zastępca komendanta powiatowego KP MO w Świeciu
- 1961 - 1965 zastępca komendanta ds. Bezpieczeństwa KP MO w Świeciu
- 1965 - 1967 zastępca komendanta miejskiego ds. Bezpieczeństwa KM MO w Inowrocławiu
- 1967 - 1975 I zastępca komendanta miejskiego i powiatowego MO ds. SB KM MO w Inowrocławiu
- 1975 - 1983 **naczelnik Wydziału IV SB KW MO w Toruniu**

Wykształcenie: 7 klas szkoły powszechnej

Jestem zapatrywani ustroju demokratycznego i pragnę pracować, służyć wiernie, z poświęceniem się dla dobra państwa i ojczyzny, w myśl i pełni zadań jak przysługiwałem się i wykonywałem je w wojsku.

Fragm. podania o przyjęcie do UB

Poziom intelektualny dostateczny, indywidualnie dokształca się. Zdolny, ideowy, odważny, uczciwy i prawdomówny. Nałogów nie posiada. W życiu prywatnym spokojny, stosunków towarzyskich nie prowadzi.

Charakterystyka z dnia 29 I 1948 r.

Wymieniony przez wiele lat pełnił służbę nienormowaną w czasie, często terenową, o różnych porach doby, wielokrotnie w niesprzyjających warunkach atmosferycznych. Posiłki spożywał nieregularnie. Charakter wykonywanej pracy może powodować napięcia nerwowe, wymaga dużej odporności psychicznej, dyspozycyjności i dobrej kondycji ogólnej.

Protokół warunków służby ppłk. Edmunda Molendy z dnia 16 II 1983 r.

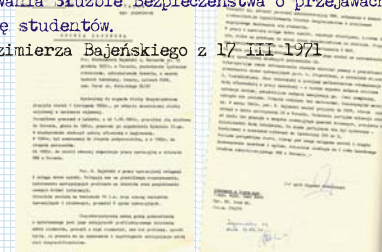
Włodzimierz Bajeński
syn Bernarda
ur. 15 XII 1937
Toruń

W SB w latach 1959-1990

- W 1987 odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski
- 1959 - 1 961 oficer operacyjny Referatu ds. Bezpieczeństwa KP MO w Łęborku
- 1975 kierownik Sekcji Wydziału III SB KW MO w Toruniu
- 1975 - 1985 **zastępca naczelnika Wydziału IV SB KW MO/RUSW w Toruniu**
- 1985 kierownik Samodzielnej Sekcji VI SB Wydziału VI SB WUSW w Toruniu
- 1985 - 1988 **naczelnik Wydziału VI SB WUSW w Toruniu**
- 1988 - 1990 **zastępca szefa RUSW ds. SB RUSW w Toruniu**
- 1963 - 1964 słuchacz Szkoły Oficerskiej Nr 1 CW MSW w Legionowie

Charakterystyczną cechą godną podkreślenia u opiniowanego jest jego umiejętność profilaktycznego działania wśród studentów, potrafił z nimi rozmawiać, znał ich problemy, sposób bycia, co pozwalało mu na opanowanie i zapobieganie występującym wśród nich nieprawidłowościom. Potrafił np. skłonić personel administracyjny UWK, zwłaszcza w domach studenckich, do sygnalizowania Służbie Bezpieczeństwa o przejawach negatywnego zachowania się studentów.

Opinia służbowa por. Włodzimierza Bajeńskiego z 17 III 1971

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

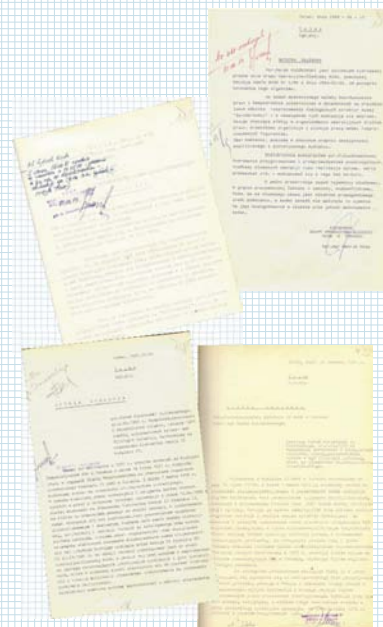

Ryszard Bosowicz
syn Leona
ur. 13.III.1947
Międzychód (woj. poznańskie)
Poprzednie nazwisko: Bosy
W SB w latach 1975-1989

Marek Kuczkowski
syn Konstantego
ur. 2 VI 1953
Bydgoszcz

W SB w latach 1977-1990

- 1970 - 1972 referent sekcji IV Wydziału d/w z Przestępczością Gospodarczą MO KMIPMO w Toruniu
- 1975 - 1979 kierownik Sekcji Wydziału IIIA SB KMMO w Toruniu
- 1979 - 1981 kierownik Sekcji Wydziału IIIA SB KMMO w Toruniu
- 1981 - 1983 zastępca naczelnika Wydziału IV SB KMMO w Toruniu
- 1983 - 1988 naczelnik Wydziału V SB KMMO/RUSW w Toruniu
- 1988 - 1989 zastępca szefa ds. Polityczno-Wychowawczych Kierownictwa RUSW w Toruniu
- 1972 - 1975 słuchacz Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW w Szczytnie

Zadania wykonywał głównie w terenie w zmiennych warunkach o różnych porach doby, często poza ustawowym czasem pracy. Charakter wykonywanej pracy związany był z występowaniem okresowych sytuacji stresowych. Posiłki spożywał nieregularnie.
Protokół warunków służby mjr rez. Ryszarda Bosowicza z 16.09.1990 r.

- 1979 - 1980 słuchacz Studium Podyplomowego ASW w Swidrze
- 1977 - 1981 inspektor Wydziału IV SB KW MO w Toruniu
- 1982 - 1985 kierownik Sekcji Wydziału IV SB KW MO/WUSW w Toruniu
- 1985 - 1989 zastępca naczelnika Wydziału IV SB WUSW w Toruniu
- 1989 - 1990 zastępca naczelnika Wydziału Studiów i Analiz SB WUSW w Toruniu

Por. M. Kuczkowski od szeregu miesięcy jest obiektem propagandowej ataki podziemia b. „Solidarności”, min. na łamach nielegalnych wydawnictw nie wpływa to ujemnie na jego aktywność zawodową.
Pismo szefa WUSW w Toruniu z 07.05.1985 r.

[...] Od 23.01.1984 r. do chwili obecnej oddelegowany jest do grupy operacyjno-śledczej WUSW. W grupie tej jest autorem i współwykonawcą szeregu interesujących, efektywnych kombinacji gier operacyjnych, które w widoczny sposób przyczyniły się do poprawy rozpoznania i rozwoju możliwości ofensywnego oddziaływania na poczynania podziemia politycznego. Opinia służbowa por. Marka Kuczkowskiego z 05.02.1985 r.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, iż w pracy operacyjnej nie ogranicza się do osmiodzinnego dnia pracy jeżeli zachodzi potrzeba, pracuje w święta i niedziele biorąc udział w zabezpieczeniu dopływu informacji z różnego rodzaju imprez organizowanych przez przeciwnika ideologicznego. Wykazuje przy tym dużowłasną inicjatywę, w efekcie czego realizowane zadania w pełni nasświetlają istniejącą sytuację. Opinia służbowa dot. st. inspe. operac. Wydziału IV KW MO w Toruniu szer. mgr Marka Kuczkowskiego z 30.06.1980 r.

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Kazimierz Cyzman
syn Czesława
ur. 2 III 1948
Toruń
W SB w latach 1971-1990

- 1979 nieetatowy słuchacz Studium Podyplomowego Akademii Spraw Wewnętrznych
- 1971 oficer SB Grupy Operacyjnej Referatu ds. SB KwIP MO w Toruniu
- 1979 kierownik Sekcji Wydziału IIIA SB KW MO w Toruniu
- 1981 - 1982 kierownik Sekcji Wydziału V SB KW MO w Toruniu
- 1982 - 1983 zastępca naczelnika Wydziału V SB KW MO w Toruniu
- 1983 - 1990 zastępca komendanta miejskiego MO ds. SB Kierownictwa KM MO w Grudziądzu zastępca szefa RUSW w Grudziądzu
- 1990 naczelnik Wydziału Cehrony Konstytucyjnego Porządku Prawnego WUSW w Toruniu

Po wprowadzeniu stanu wojennego z poświęceniem bez liczenia się z potrzebami osobistymi realizował zadania operacyjne związane z koniecznością zabezpieczenia porządku publicznego. Odpowiedzialny za całokształt pracy operacyjnej z internowanymi.
Opinia służbowa dot. por. Kazimierza Cyzmana z dnia 1 IV 1982

Jan Duda
s. Stanisława
ur. 20 II 1945
Zalesie, pow. Żuromin
W SB od 1973 do 1990

- 1977 - 1980 słuchacz Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW w Legionowie
- 1967 - 1968 milicjant posterunku Milicji Obywatelskiej Pietrzwałd KP MO w Ostródzie
- 1975 - 1977 starszy inspektor Wydziału III SB KW MO w Toruniu
- 1980 - 1981 starszy inspektor Wydziału IIIA SB KW MO w Toruniu
- II 1981-XII 1981 kierownik Sekcji Wydziału IIIA SB KW MO w Toruniu
- 1981 - 1987 kierownik Sekcji V Wydziału V SB KW MO/WUSW w Toruniu
- 1987 - 1988 zastępca naczelnika Wydziału V SB WUSW w Toruniu
- 1988 - 1989 naczelnik Wydziału VI SB WUSW w Toruniu
- 1989 - 1990 zastępca naczelnika Wydziału Cehrony Gospodarki SB WUSW w Toruniu

Z obowiązków służbowych na dotychczas zajmowanych stanowiskach zawsze wykonywał się wzorowo. (...) Zarówno w okresie poprzedzającym, jak i po wprowadzeniu stanu wojennego, z poświęceniem i bez liczenia się z potrzebami osobistymi realizuje zadania operacyjne związane z wymogami sytuacji politycznej. Posiada bardzo dobre rozpoznanie w ochranianych obiektach dzięki wartościowym i prawidłowo rozmieszczonym źródłom informacji, w efekcie pozwala to na właściwe typowanie i zabezpieczenie osób charakteryzujących się wroga działalnością. (...) Osobistym przykładem inspirował podwładnych i współpracowników do dobrej pracy. Długoletni, aktywny członek PZPR.
Wniosek o nadanie stopnia Milicji Obywatelskiej z dnia 14 VI 1982

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Eugeniusz Gawroński
syn Józefa

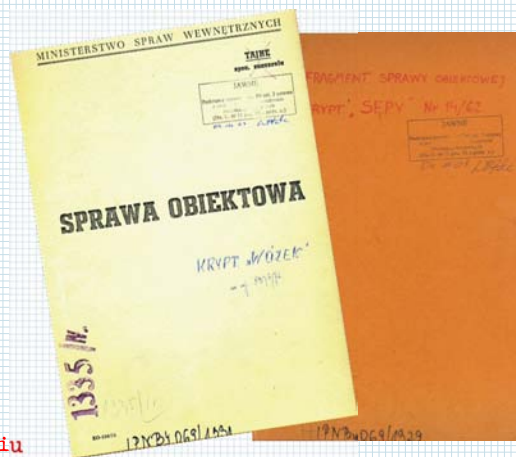
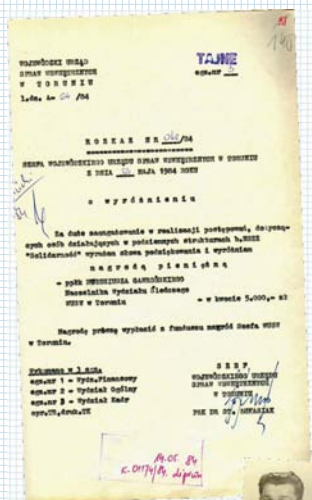
ur. 5 VIII 1932

W SB od 1975 do 1990

1975 - 1977 zastępca Naczelnika Wydziału Śledczego SB KW MO w Toruniu

1977 - 1990 naczelnik Wydziału Śledczego SB KW MO w Toruniu

zwolniony ze służby 20 II 1990.

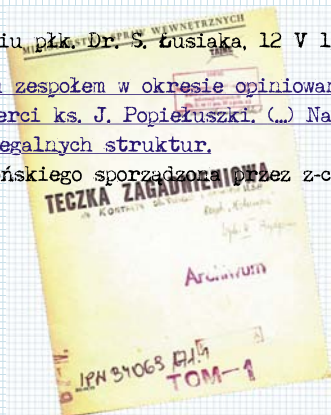

Za duże zaangażowanie w realizacji postępowań, dotyczących osób działających w podziemnych strukturach b. NSZZ "Solidarność" wyrażam słowne podziękowania i wyróżniam nagrodą pieniężną ppłk Eugeniusza Gawrońskiego naczelnika Wydziału Śledczego WUSW w Toruniu w kwocie 5000 zł.

Rozkaz nr 048/84 szefa WUSW w Toruniu, płk. Dr. S. Łuska, 12 V 1984

Ppłk Gawroński wraz z powierzonym mu zespołem w okresie opiniowanym wykonywał zadania specjalne związane z toczącym się w Toruniu procesem w sprawie śmierci ks. J. Popiełuszki. (...) Na mocy decyzji szefa WUSW wszedł w skład Grupy Operacyjno-Śledczej do zwalczania nielegalnych struktur.

Opinia służbowa dot. Eugeniusza Gawrońskiego sporządzona przez z-cę szefa WUSW ds. SB w Toruniu, 20 II 1987

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Henryk Wątroba
syn Jana
ur. 22 XI 1922
Biechów, powiat Opatów

44 lata w organach bezpieczeństwa

- 1945 - 1946 funkcjonariusz grupy operacyjnej WUBP w Bydgoszczy
- 1946 - 1947 kierownik Sekcji Aresztów Wydziału Śledczego WUBP w Bydgoszczy
- 1948 adiutant Szefa WUBP w Gdańsku
- 1957 - 1958 zastępca Komendanta ds. Bezpieczeństwa KP MO w Żninie
- 1958 - 1967 zastępca Komendanta ds. Bezpieczeństwa KM MO w Grudziądzu
- 1967 - 1975 I zastępca Komendanta ds. Bezpieczeństwa KM i P MO w Grudziądzu
- 1975 - 1988 naczelnik Wydziału Paszportowego SB KWMO w Toruniu.

Wykształcenie - w chwili zatrudnienia w UB - 4 klasy szkoły podstawowej, średnie.

Zawód: młynarz.

Odnaczenia:

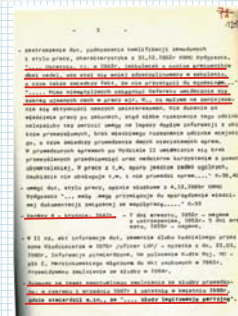
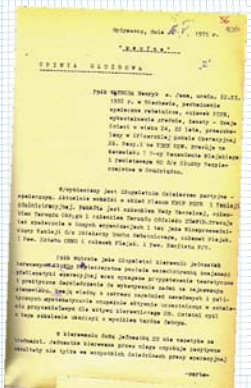
Krzyż Walecznych, Krzyż Grunwaldu III Klasy, Srebrny Krzyż Zasługi, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Nagrody pieniężne za: sumienną pracę, za rozwój osobowych źródeł informacji, za sprawną realizację zadań operacyjnych kryptonimem "Jodła"

1943 - 44 - żołnierz Gwardii Ludowej, ps. "Kozak".

Henryk Wątroba objął, w wojewódzkich organach bezpieczeństwa, stanowisko zastępcy naczelnika wydziału koordynującego walkę z podziemiem. Nie tylko przygotowywał akcje bojowe, ale i osobiście prowadził do walki wiele grup operacyjnych. Przez szereg lat niemało na co dzień współpracował i współdziałał z żołnierzami KBW. Osobiście uczestniczył w likwidacji zbrojnych ugrupowań "Dulki" w pow. sępoleńskim, grup "Łopuszki" w tucholskim i chojnickim, "Szarego" w aleksandrowskim, "Jędrusia" w wyrzyskim, "Barzana" w lipnowskim, "Mściociela" w rypińskim "Czesława Tobiaszka" i "Ojca Jana Rolkowskiego" w grudziądzkim oraz "Rysia" we włocławskim i wielu, wielu innych.

Do dziś skóra na mnie cierpnie, gdy przypomnę masakrę zgotowaną w Piotrkowie Kujawskim przez ślepaczy "Szarego". Zorganizowaliśmy pościg i zmusiliśmy przeciwnika do rozsyпки, a po kilku dniach niestannej akcji wspólnie z żołnierzami KBW zlikwidowaliśmy całą grupę (...)
...pracy terenowej, czyli najbardziej operatywnej nie zamieniły na żadną inną.

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Henryk Białek
syn Stanisława
ur. 14 XI 1928
Zbijewo, pow. Włocławek

W UB/SB w latach 1951-1986

Stefan Lagocki
syn Jerzego
ur. 16 V 1948
Nebrowo Wielkie, pow. Kwidziń

W SB w latach 1973-1990

- 1951 wartownik PUBP w Bydgoszczy
- 1973 - 1975 I zastępca komendanta powiatowego MO ds. SB KMiPMO w Żninie
- 1975- 1986 zastępca naczelnika Wydziału Paszportów SB KWMO/WUSW w Toruniu

Wykształcenie: 6 klas szkoły powszechnej

- 1949 - 1951 służba w Wojskach Ochrony Pogranicza
- 1951 - 1952 słuchacz Międzywojewódzkiej Szkoły Bezpieczeństwa Publicznego w Poznaniu
- 1958 - 1960 słuchacz dwuletniej Oficerskiej Szkoły Zawodowej Służby Bezpieczeństwa MSW w Legionowie

W 1974 Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski

St. Sierż. Białek Henryk politycznie wyrobiony dobrze, zna zagadnienia umiarkowanie naświetlić zna sytuację na arenie międzynarodowej i w należyty sposób materiał który sobie przyswoił na zajęciach umie go uzasadnić, więz z partią posiada stosunek do linii politycznej KCPZPR. jest pozytywny. Charakterystyka st. sierż. Białka Henryka z 31.12.1952 r.

Jego usposobienie i doświadczenie powoduje, że ma wyjątkowy dar do prowadzenia rozmów operacyjno-sądazowych z osobami wyjeżdżającymi oraz powracającymi z za granicy. Cechuje go wnikliwość w analizowaniu dokumentów paszportowych oraz kojarzenia faktów.

Opinia służbowa Zastępcy Naczelnika Wydziału Paszportów KWMO w Toruniu z 19 XI 1982 r.

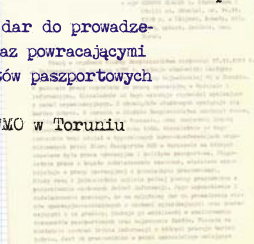
- 1973 - 1974 referent Grupy Paszportów i Dowodów Osobistych Referatu ds. SB KMiP MO w Grudziądzu
- 1983 - 1984 kierownik Referatu IV SB KM MO/RUSW w Grudziądzu
- 1984 - 1988 zastępca szefa ds. SB Kierownictwa SB RUSW w Wąbrzeźnie
- 1988 - 1990 naczelnik Wydziału Paszportów SB WUSW w Toruniu

Szkolenia i kursy:

- 1974 - 1975 kursant Rocznej Szkoły SB w Łodzi
- 1979 - 1982 słuchacz Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW im. F. Dzierżyńskiego w Legionowie
- 1988 ukończone zaoczne studia magisterskie w Akademii Spraw Wewnętrznych w Warszawie

Zakładał i prowadzi sprawy operacyjnego sprawdzania, spośród których jedna zakwalifikowana została jako pierwszoplanowa na kontroli Dep. II-go, w wyniku prawidłowego prowadzenia i wnikliwej analizie kontrwywiadowczej dokonanej przez tow. Lagockiego.

Opinia służbowa st. sierż. sztabowego Lagockiego Stefana z 29.05.1976 r.

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Krzysztof Grobelski
syn Tadeusza
ur. 12 XII 1947
Zabno, pow. Mogilno
SB od 1971 do 1990

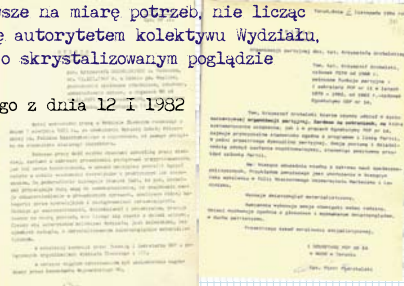
- 1972 - 1975 słuchacz Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW w Legionowie
- 1986 słuchacz Wyższej Szkoły KBP w ZSRR
- 1971 - 1972 inspektor operacyjny Referatu ds. Służby Bezpieczeństwa KPWO w Mogilnie
- 1975 - 1982 starszy inspektor Wydziału Śledczego SB KW MO w Toruniu
- 1982 - 1986 zastępca naczelnika Wydziału Ogólnego KW MO/WUSW w Toruniu
- 1986 - 1990 naczelnik Wydziału "B" SB WUSW w Toruniu

Aktywny członek PZPR, w bieżącej kadencji jest członkiem egzekutywy OOP. Jest także członkiem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej i Towarzystwa Krzewienia Kultury Sowieckiej.

Opinia dot. por. Krzysztofa Grobelskiego z dnia 7 XI 1978

Podczas pracy dość szybko opanował specyfikę pracy śledczej, zarówno w zakresie prowadzenia postępowań przygotowawczych, jak też spraw technicznych, w sposób umiejętny potrafił łączyć nabyte w szkole wiadomości teoretyczne z praktycznym ich stosowaniem. (...) Cechuje go wszechstronność, dociekliwość i obiektywność, pracuje zawsze na miarę potrzeb, nie licząc się często z dniami wolnymi. Cieszy się autorytetem kolektywu Wydziału, jest koleżeński, bez ujemnych nałogów, o skryzystalizowanym poglądzie materialistycznym.

Opinia dot. por. Krzysztofa Grobelskiego z dnia 12 I 1982

Zbigniew Ochmański
syn Bolesława
ur. 16 III 1941
Włocławek

W SB od 1968 do 1990

- 1985 słuchacz Wyższej Szkoły KBP w ZSRR
- 1968 - 1973 inspektor Wydziału II SB KW MO w Bydgoszczy
- 1975 - 1976 zastępca naczelnika Wydziału "B" SB KW MO w Toruniu
- 1976 - 1986 naczelnik Wydziału "B" SB KW MO/WUSW w Toruniu
- 1986 - 1990 starszy inspektor Wydziału II SB WUSW w Toruniu

Przeprowadzone p/ko mjr. Z. Ochmańskiemu, naczelnikowi Wydz. "B" postępowanie dyscyplinarne ujawniło brak posiadania przez w/w predyspozycji kierowniczych, utratę autorytetu w jednostce, skłonność do nadużywania alkoholu oraz popełnienie czynów o charakterze przestępczym. (...) Z zastrzeżeń postawionych w 1982 roku nie wyciągnął wniosków, w wyniku przeprowadzonego postępowania dyscyplinarnego stwierdzono, że popełnił następujące czyny i przewinienia:

1. W czerwcu 1986 wprowadził przełożonych w błąd co do okoliczności utraty dokumentów służbowych (m.in. legitymacji służbowej)
2. Samowolnie nieodpłatnie korzystał do celów prywatnych z pojazdów służbowych, przewoził materiały budowlane, meble itp.
3. Przywłaszczył dwa koła ze służbowego samochodu Fiat 125. Korzystał z nich przez dwa miesiące 1985 roku.
4. W 1983 przywłaszczył większą, nieokreśloną bliżej ilość płyt chodnikowych stanowiących własność państwową
5. Naruszył tajemnicę służbową wykorzystując operacyjne garaże do celów niezgodnych z przeznaczeniem.

Notatka inspektora Wydziału II Departamentu Kadr MSW z 15 IX 1986

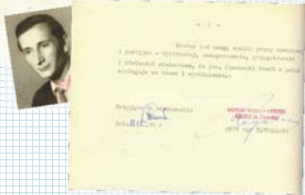
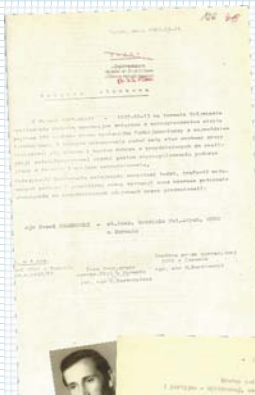
(...) Przychyłam się do raportu o przeniesienie na niższe stanowisko służbowe.

Notatka inspektora Wydziału IV Departamentu Kadr MSW

z dnia 19 IX 1986

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Paweł Czarnecki
syn Antoniego
23 I 1942
ToruńC

W SB od 1974 do 1990

- 1967 - 1970 referent Wydziału Dochodzeniowego KWiPMO w Toruniu
- 1974 - 1975 inspektor operacyjny grupy operacyjnej Referatu ds. Służby Bezpieczeństwa KWiPMO w Toruniu
- 1975 - 1976 starszy inspektor Wydziału Szkolenia SB KW MO w Toruniu
- 1976 - 1978 zastępca naczelnika Wydziału "B" SB KW MO w Toruniu
- 1978 - 1983 starszy inspektor Wydziału Szkolenia SB KW MO w Toruniu
- 1983 - 1986 I Sekretarz Komitetu Zakładowego PZPR w WUSW w Toruniu
- 1986 - 1989 starszy inspektor Wydziału Polityczno-Wychowawczego SB WUSW w Toruniu
- 1989 - 1990 starszy inspektor Zespołu ds. Organizacyjno-Prawnych SB WUSW w Toruniu

W wydarzeniach marcowych przez studentów brał aktywny udział w pracy rozpoznawczej z tego środowiska oraz nie ograniczał się do osmiodziesiętnego dnia pracy.

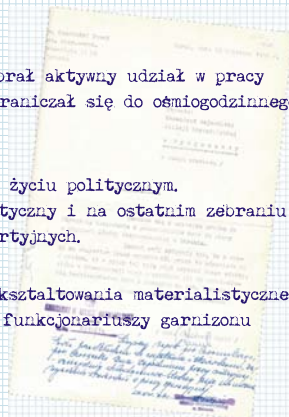
Opinia służbowa z dnia 25 V 1968

Jako członek PZPR bierze aktywny udział w życiu politycznym. Ma skryształowany światopogląd materialistyczny i na ostatnim zebraniu wyborczym COP.2 został wybrany do władz partyjnych.

Opinia służbowa z 3 IX 1971

Pracuje społecznie, szczególnie na odcinku kształtowania materialistycznego światopoglądu oraz właściwych postaw wśród funkcjonariuszy garnizonu toruńskiego.

Wniosek personalny z 26 XI 1976

Mieczysław Szargało
syn Józefa
ur. 12 VI 1943
Klekotyna, pow. Szarhorod (ZSRR)

W SB od 1968 do 1989

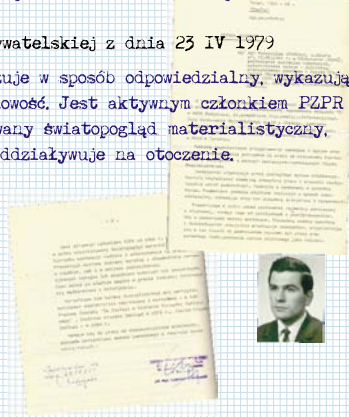
- 1970 - 1971 słuchacz Szkoły Oficerskiej Obserwacji Zewnętrznej SB MSW
- 1975 - 1976 słuchacz Akademii Spraw Wewnętrznych w Warszawie
- 1968 - 1970 wywiadowca Sekcji III Wydziału "B" SB KW MO w Bydgoszczy
- 1973 - 1980 zastępca naczelnika Wydziału "B" SB KW MO w Toruniu
- 1980 - 1987 kierownik Samodzielnej Sekcji "A" SB KW MO/WUSW w Toruniu
- 1987 - 1988 inspektor Biura "A" MSW

Swoją pracowitością i zaangażowaniem w służbie przyczynia się w istotny sposób do systematycznego podnoszenia sprawności organizacyjnej wydziału. Dużo uwagi poświęca pracy wdrożeniowo-wychowawczej wśród młodych stażem funkcjonariuszy.

Wniosek o nadanie stopnia Milicji Obywatelskiej z dnia 23 IV 1979

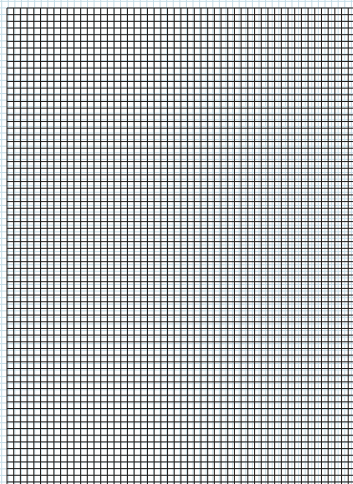
LJ Powierzone zadania służbowe realizuje w sposób odpowiedzialny, wykazując przy tym pożądaną inicjatywę i pomysłowość. Jest aktywnym członkiem PZPR od 1966 r. Posiada w pełni ukształtowany światopogląd materialistyczny, w tym kierunku wychowuje rodzinę i oddziałuje na otoczenie.

Opinia służbowa z 29 VIII 1985

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Ryszard Aranowski,
syn Władysława,
ur 11 XII 1948

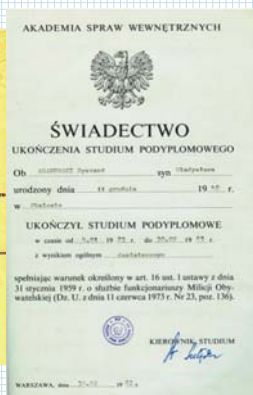

Piotr Klonowski
syn Wacława
ur. 20 X 1936
Burkaty, pow. Ciechanów
W SB od 1968 do 1989

- 1973 - 1975 wywiadowca Wydziału B Służby Bezpieczeństwa w KWMO w Bydgoszczy
- 1975 Inspektor sekcji V Wydziału B SB w KWMO w Bydgoszczy
- 1975 przekazany do dyspozycji Komendanta KW MO w Toruniu
- 1983 - 1988 starszy inspektor Wydziału B SB KWMO w Toruniu
- 1988 - 1989 Zastępca Naczelnika Wydziału B SB w KWMO w Toruniu
- 1 I 1988 oddelegowany służbowo na 2 miesięczne przeszkolenie w Wyższej Szkole KGB w Leningradzie

- 1957 - 1959 milicjant ZOMO w KWIPMO w Toruniu
- 1968 - 1974 inspektor grupy operacyjnej Referatu ds. Służby Bezpieczeństwa KWIPMO w Toruniu
- 1975 - 1980 starszy inspektor Wydziału „B” SB KWMO w Toruniu
- 1980 - 1988 zastępca naczelnika Wydziału „B” SB KWMO/WUSW w Toruniu
- 1988 - 1989 kierownik Samodzielnej Sekcji „A” SB WUSW w Toruniu
- 1959-1961 słuchacz Szkoły Oficerskiej MO w Szczytnie
- 1971 słuchacz Szkoły Oficerskiej SB w Legionowie

Por. P. Klonowski organizuje prace po pionie Wydziału II-go. Wyróżnia się w pracy osiągając dobre wyniki. Pozyskuje tajnych współpracowników i prawidłowo układa z nimi współpracę. Politycznie zaangażowany. Zadania partyjne wykonuje chętnie. ... W pracy zawodowej opanował swój odcinek często pracuje poza osmiodziesiętnym dniem pracy, w każdej chwili można liczyć na jego aktywne zaangażowanie w pracy operacyjnej, zwłaszcza w okresach jej wzmożenia.
Wniosek personalny z dnia 26 III 1973

Prezydium Zarządu Głównego TKKS w uznaniu szczególnie ofiarnej działalności na polu krzewienia kultury sowieckiej i pogłębiania procesów laicyzacji w PRL nadaje obywatelowi Piotrowi Klonowskiemu odznakę zasłużonego działacza Towarzystwa Krzewienia Kultury sowieckiej.
Odpis legitymacji z dnia 5 VI 1978

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

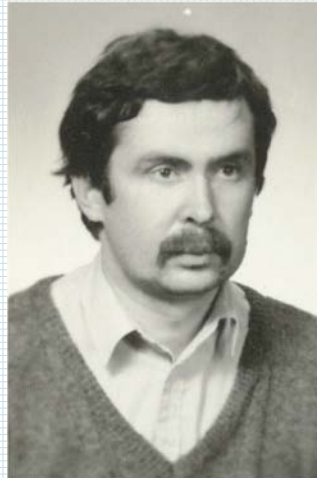

Grzegorz Lewandowski
syn Władysława
ur. 26 X 1946
Włocławek
W SB w latach 1973-1990

- 1975 - 1975 inspektor operacyjny Referatu ds. SB KwIP MO w Toruniu
- 1981 zastępca naczelnika Wydziału IIIA KW MO w Toruniu
- 1981 - 1983 zastępca naczelnika Wydziału V SB KW MO w Toruniu
- 1983 zastępca komendanta miejskiego MO ds. SB jednocześnie kierownik KW MO w Toruniu
- 1983 - 1988 zastępca szefa RUSW ds. SB w Toruniu
- 1988 - 1990 szef RUSW w Toruniu
- 1979 - 1980 słuchacz Wyższej Szkoły Komitetu Bezpieczeństwa Publicznego w ZSRR

Wymieniony od chwili podjęcia pracy w SB organizuje ją po pionie Wydziału III - ochrona gospodarki narodowej, na obiekcie PKP i w Zakładach Wielkowiarymowych Konstrukcji z Drewna w Cierpiach. Samodzielnie organizuje pracę z osobowymi źródłami informacji, które pozyskuje. Znajomość problematyki kolejniactwa pozwala plut. Lewandowskiemu na szersze utrzymywanie kontaktów służbowych w ochranianym środowisku oraz uzyskiwanie informacji traktującej o niegospodarności, nastrojach na tym odcinku. W pracy jest chętny, dociekliwy, poważnie pełniący obowiązki oficera SB. Uzasadnienie wniosku o mianowanie na stanowisko kierownika sekcji

z dnia 14.06.1975 r.

Roman Zielenkiewicz
syn Henryka
ur. 12 VIII 1953
Gdańsk-Oliwa

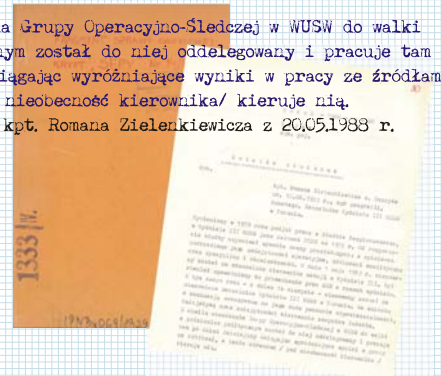
W SB w latach 1979-1988

- 1979 - 1981 inspektor Wydziału III SB KW MO w Toruniu
- 1983 kierownik Sekcji Wydziału III SB KW MO w Toruniu
- 1983 - 1988 naczelnik Wydziału III SB RUSW w Toruniu

1980 - 1981 słuchacz Studium Poddyplomowego Akademii Spraw Wewnętrznych

Do obowiązków wymienionego należy: rozpracowywanie osób prowadzących szkodliwą działalność polityczną pochodzących ze środowisk młodzieżowych, ujawnianie i rozpracowywanie osób na terenie woj. toruńskiego, podejmujących próby utworzenia nielegalnych partii politycznych, rozpracowywaniu tzw. Komitetu Oporu Solidarności.
Opinia służbowa dot. ppor. Romana Zielenkiewicza z 03.05.1982 r.

(...) Z chwilą utworzenia Grupy Operacyjno-Sledczej w WUSW do walki z podziemiem politycznym został do niej oddelegowany i pracuje tam po dzień dzisiejszy osiagając wyróżniające wyniki w pracy ze źródełkami, a także okresowo /pod nieobecność kierownika/ kieruje nią.
Notatka służbowa dot. kpt. Romana Zielenkiewicza z 20.05.1983 r.

TWARZE TORUŃSKIEJ BEZPIEKI 1945-1990

Wystawę przygotowało
Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Gdańsku,
Delegatura w Bydgoszczy.

Scenariusz i koncepcja wystawy:
dr Katarzyna Maniewska

Scenariusz i koncepcja części wystawy:
dotyczącej wydarzeń 1-3 maja 1982 w Toruniu dr Marek Szymaniak

Autorzy biogramów:

Kamila Churska
Tadeusz Grab
Waldemar Ptak
dr Marek Szymaniak
dr Katarzyna Maniewska
Tomasz Rabant
dr Tomasz Chinciński

Konsultacja naukowa w sprawie obsady personalnej toruńskiej UB/SB w latach 1945-1990 oraz wydarzeń z dnia 1-3 maja 1982 roku:

Prof. Wojciech Polak
Prók. Mieczysław Góra

Udostępnienie i skan materiałów archiwalnych oraz innych materiałów ilustracyjnych:

Biuro Archiwizacji i Udostępniania Dokumentów Instytutu Pamięi Narodowej Oddział w Gdańsku, Delegatura w Bydgoszczy

Pragniemy wyrazić serdeczne podziękowania pracownikom OBEP IPN Wrocław - p. Sylwii Krzyżanowskiej oraz dr. Krzysztofowi Szwaagrzykowi i dr. Pawłowi Piotrowskiemu za udostępnienie materiałów dotyczących informacji o strukturze MBP i MSW.

Dziękujemy także wszystkim pracownikom BUIADu Delegatury w Bydgoszczy za życzliwą pomoc w realizacji wniosków o udostępnienie i skanowanie materiałów archiwalnych z bydgoskiego zasobu.